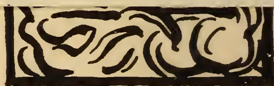
Ludvig Holberg

Den politiske Kandestøber

MAX·LEVIG

Den politiske Kandestøber.

Komedie i fem Akter

af

Ludvig Holberg.

Kjøbenhavn.

Trykt og faaes tilkjøbs hos E. C. Løser,

Store Kjøbmagergade Nr. 26 (gl. 13).

Personerne.

Herman von Bremen.
Geske, hans Hustru.
Engelke, hans Datter.
Antonius, hendes Beiler.
Henrik, Kandestøberdreng.
Anneke, Tjenestepige.
Peiter.
Gert Bundtmager.
Frands Knivsmed.
Sivert Posekiger.
Rikard Børstenbinder.
Verten.
Abrahams.
Sanderus.
Mad. Abrahamsens } Raadsherrinder.
Mad. Sanderus } Raadsherrinder.
En anden Raadsherrinde.
Arianke Grovsmeds.
Kristoffer } Tjenere.
Jokum } Tjenere.
To Lakeier.
En Dreng.
En anden Dreng.
En Pige.
Oldermanden for Hattemagerne } foregivne Personer.
Oldermandens Kontrapart } foregivne Personer.
To Advokater } foregivne Personer.
En Mand } foregivne Personer.
En Kjelling } foregivne Personer.
En Lakei } foregivne Personer.

(Scenen er i Hamborg.)

Den politiske Kandestøber.

Første Akt.

Første Scene.

Antonius (alene). Jeg kan svære paa at mit Hjerte sidder mig i min Hals; thi jeg skal tale med Mester Herman og begjære hans Datter, som jeg længe har været forlovet med, men hemmeligt. Dette er den tredie Gang, jeg har været paa Veien, men er gaaen tilbage igjen. Var det ikke for Skams Skyld og den Bebreidelse, jeg maa lide af min Moer, saa gik det ligesaa til dennegang. Det er en naturlig Feil og Frygtagtighed, som jeg ikke let kan overvinde; hvergang jeg vil banke paa Døren, er det ligesom En vil holde min Haand tilbage. Men frisk Mod, Antonius, er halv Tæring; det hjælper ikke, du maa dertil. — Jeg maa pynte lidt paa mig først; thi Folk siger, at Mester Herman er bleven kuriøsk paa nogen Tid. (Tager sin Halsklud af og binder den om igjen, tager en Kam af Lommen og kæmmer sit Haar, børster sine Skoe.) Nu troer jeg nok at jeg saavidt kan passere; nu maa jeg banke paa. See! saa sandt jeg er ærlig, er det ikke ligesom En holder min Haand. Ei, Korast, Antonius! jeg veed du har jo intet Ondt gjort. Jeg kan jo ikke faae meer end Nei. (Banker paa.)

Anden Scene.

Antonius. Henrik.

Henrik (ædende paa et Smørrebrød). Serviteur, Mester Antoni! Hvem vil I tale med?

Antonius. Jeg vilde tale med Mester Herman, om han var alene.

Henrik. Jomæn, han er endelig alene, men sidder og læser.

Antonius. Da er han meer gudfrygtig end jeg.

Henrik. Dersom der kom en Forordning ud, at „Herkulus“ skulde være en Postil, saa troer jeg han skulde kunne præke naar det skulde være.

Antonius. Men har han saa Stunder formedelst sit Arbeid at læse i saadanne Bøger?

Henrik. I skal agte at Husbond har to Bestillinger: Han er baade Kandestøber og Politikus.

Antonius. Det rimer sig meget lidet sammen.

Henrik. Vi har og mærket det Samme; thi

naar han gjør noget Arbeid, som sjelden skeer, saa seer det saa politisk ud, at vi maae støbe det om igjen; men vil I ellers tale med ham, saa kan I gaae lige ind i Dagligstuen.

Antonius. Jeg har et vigtigt Ærinde, Henrik! thi, mellem os at sige, saa vil jeg begjære hans Datter, som jeg saalænge har været forlovet med.

Henrik. Det er sandt, det er min Tro et vigtigt Ærinde. Men hør, Mester Antoni! I maa ikke tage ilde op at jeg varer Jer om een Ting: Vil I tænke paa, at jer Ansøgning skal lykkes, da maa I sætte jere Ord paa Skruer og føre en zirlig Tale; thi han er bleven forbandet kuriøsk paa nogen Tid.

Antonius. Nei saamæn gjør jeg ei, Henrik; jeg er en god ærlig Handværksmand, som ingen Komplimentationer har lært. Jeg siger kun slet og ret at jeg har Elskov til hans Datter og begjærer hende til Hustru.

Henrik. Ikke Andet? Ja saa skal jeg give Jer min Hals, om I faaer hende. Idetringeste maa I begynde jer Tale af det Ord: Saasom, eller: Eftersom. I skal agte, Mester Antoni, at I har med en studeret Mand at bestille, der læser Dag og Nat politiske Bøger, saa han maa blive gal. Det Meste, han paa nogen Tid har havt at dadle paa Folkene her i Huset, er, at der er saadant gemeent Væsen hos os Alle, besynderlig hos mig, hvilken han aldrig nævner uden han kalder mig: din liderlige gemene Slyngel! Han vilde endelig med Djævels Magt forleden Uge at Mutter skulde gaae med Adriane, skjøndt han kom ingen Vei dermed; thi Mutter er en gudfrygtig gammeldags Kone, som heller lod sit Liv end lagde sin flasked Trøie af. Han gaaer frugtsommelig med Noget, hvad Pokker det ogsaa er; derfor, om I vil lykkes i jer Frierads, saa maa I følge mit Raad.

Antonius. Jeg agter min Tro ingen Slingring, men gaaer lige til.

Tredie Scene.

Henrik (alene). Den største Vanskelighed ved at frie er at hitte paa hvorledes man skal begynde sin Tale; jeg har selv engang gaaet paa Frieri, men kunde i fjorten Dage ikke hitte paa hvad jeg skulde sige. Jeg vidste nok at man skulde begynde Talen

af det Ord: Saasom, eller: Eftersom; men det var Ulykken, at jeg ikke kunde hitte paa andre Ord at hefte til dette Saasom. Jeg gad derfor ikke plage mig længer dermed, men gik hen og kjøbte mig en Formular hos Jakob Skolemester for otte Skilling; thi han sælger Stykket saaledes. Men det løb forbandet galt af for mig; thi da jeg kom midt udi Talen, kunde jeg ikke hitte paa Resten og jeg undsaae mig ved at tage Papiret op af Lommen. Jeg har kunnet profekt føre den Tale baade før og siden, som mit Fadervor, men da jeg skulde bruge den for Alvor, kom den i Baglaas for mig. Den var saaledes: „Næst tjenstlig Salutems Hilsen er jeg Henrik Andersen af velberaad Hu, Drift og Tilskyndelse hidkommen, at lade Eder vide, at jeg er ei meer af Stok og Steen end Andre; og, saasom Alting i Verden finder hos sig Elskov endogsaa umælende Bester, altsaa er jeg med Gud og Æren hidkommen uværdig at begjære og forlange Eder til min hjertens Allerkjæreste". — Vil Nogen give mig otte Skilling igjen, vil jeg overlade den. Den er ærlig de Penge værd; thi jeg skulde bilde mig ind, at hvo der fører saadan Tale, kan faae hvilken brav Mands Datter han forlanger. — Men der kommer Fatter; jeg maa løbe. (Løber ud.)

Fjerde Scene.

Herman v. Bremen. Antonius.

Herman. Han skal have Tak, Monsieur Antonius, for sit gode Tilbud, han er en smuk skikkelig Karl; jeg troer nok min Datter kunde være vel holden med ham. Men jeg vilde gjerne have En til Svigersøn, der har studeret fine Politika.

Antonius. Min kjære Monsieur Herman von Bremen! men man kan ikke føde Kone og Børn dermed.

Herman. Ikke det? Mener I at jeg har isinde at døe Kandestøber? I skal see det inden et halvt Aar gaaer tilende. Jeg haaber, naar jeg har læset den „Europæiske Herold" igjennem, at man skal nøde mig til at tage en Plads an i Raadet. Den „politiske Nachtisch" kan jeg allerede paa mine Fingre, men den vil ikke forslaae. Skam faae Autor, han maatte have gjort den noget vidtløftigere. I kjender vel den Bog.

Antonius. Nei jeg gjør ikke.

Herman. Da skal jeg laane Jer min, den er saa god som den er liden! al min hele Politika har jeg af den Bog, samt af „Hercules“ og „Herkuliskus“.

Antonius. Den Sidste er jo kun en Roman?

Herman. Ja det er sandt nok; gid Verden var fuld af saadanne Romaner. Jeg var paa en vis Sted forgangendag, hvor en fornemme Mand hviskede mig i Ørene: Hvo der har læset den Bog med Forstand, kan forestaae den største Bestilling, ja regjere et heelt Land.

Antonius. Ja, Fatter! naar jeg skal slaae mig til Læsning, forsømmer jeg mit Handværk dermed.

Herman. Jeg siger Jer, Monsieur! jeg agter ikke længe at blive ved Kandestøberiet, jeg burde forlængesiden at have forladt det; thi hundrede brave Mænd her i Byen har sagt mig: Herman von Bremen! I burde være noget Andet. Ja det er ikke længer siden end forgangendag, at en Bormester lod i Raadet falde disse Ord: Herman von Bremen kunde nok tjene til Andet end Kandestøber; den Mand har det inde, som Mange af os i Raadet selv maa lede efter; hvoraf I kan slutte at jeg ikke døer Kandestøber. Vil derfor gjerne have En til Svigersøn, der lægger sig efter Statssager, saasom jeg haaber med Tiden at baade han og jeg skal komme i Raadet. Vil I nu begynde paa den „politiske Nachtisch“, saa vil jeg examinere Jer hver Løverdagaften hvorvidt I er avanceret.

Antonius. Nei min Tro vil jeg ikke, jeg er for gammel til at gaae i Skole igjen paany.

Herman. Ja saa er I og ikke skabt til at være min Svigersøn. Adieu! (Gaaer.)

Femte Scene.

Antonius. Geske. Siden to Drenge.

Geske. Det er forskrækkeligt med min Mand, han er aldrig inde og taer vare paa sit Arbeide; jeg vilde give noget Godt til at jeg kunde faae at vide hvor han har sin Gang. Men see, Monsieur Antonius! gaaer Han her alene? Vil Han ikke komme ind?

Antonius. Nei Tak, Mutter, jeg er for ringe dertil.

Geske. Ei! hvad er det for Snak?

Antonius. Jer Mand har faaet politiske Griller og gaaer med en Bormester i Maven. Han kaster paa Nakken af Handværksfolk som jeg og mine

Lige; han bilder sig ind at han er klogere end Notarius Politikus selv.

Geske. Den Nar, den Gjek, vil I agte ham? jeg troer før han bliver Staader og kommer til at betle sit Brød end han blier Bormester. Kjære Antonius! I skal ikke agte ham og lad ikke den Godhed falde, som I har for min Datter.

Antonius. Von Bremen svær paa, at hun skal Ingen have uden en Politikus.

Geske. Jeg skal før vride Halsen om paa hende end hun skal faae en Politikus. I gamle Dage kaldte man jo en Skjelm en Politikus.

Antonius. Jeg agter ikke heller at blive saadan En; jeg vil nære mig redelig med mit Hjulmageri. Det gav min salig Fader sit daglige Brød og jeg haaber det skal ogsaa føde mig. Men her kommer en Dreng, som vil vist tale med Jer. (En Dreng kommer.)

Geske. Hvad vil I, mit Barn?

Drengen. Jeg vilde gjerne tale med Mester Herman.

Geske. Han er ikke hjemme; vil I sige mig det?

Drengen. Jeg skulde høre fra min Madame om det Fad var færdigt, som hun bestilte for tre Uger siden; vi har havt ti og ti Bud derom, men man opholder os kun med Snak.

Geske. Bed jer Madame, min Søn, at hun ikke bliver vred, det skal blive vist færdigt til imorgen. (Drengen gaaer.)

En anden Dreng (kommer ind). Jeg skulde fornemme eengang for alle, om de Tallerkener kan blive færdige. De kunde have været gjorte og opslidte siden vi bestilte dem. Mutter svoer paa at I faaer ikke saa hastig Arbeide for os igjen.

Geske. Hør, mit hjerte Barn! naar I bestiller Noget herefter, skal I bestille det hos mig. Min Mand har sommetider nogle Sviin paa Skoven, saa det gjør ingen Gode at tale med ham derom. Tro mig paa mine Ord; det skal blive færdigt paa Løverdag. Adieu! (Anden Dreng gaaer.) Her seer I, min kjære Antonius, hvorledes det gaaer i vort Huus. Vi mister ved min Mands Forsømmelse eet Arbeid efter et Andet.

Antonius. Er han da aldrig hjemme?

Geske. Sjeldent; og naar han er hjemme, bygger han Kasteller i Luften, saa at han har ingen Tanke til Arbeid. Jeg forlanger Intet af ham uden at

han vil have Indseende med Folkene; thi naar han gjør Noget, maae Svendene gjøre det om igjen. See! der er Henrik, han skal tilstaae mine Ord.

Sjette Scene.

Antonius. Geske. Henrik.

Henrik. Her er Manden ude, Mutter, som skal have Penge for de otte Tønder Kul, vi fik igaar.

Geske. Ja, hvor skal jeg tage Pengene fra? Han faaer at bie til min Mand kommer hjem. Kan du ikke sige mig hvor min Mand har sin Gang om Dagen?

Henrik. Om Mutter vilde holde reen Mund skulde jeg nok sige det.

Geske. Jeg svær dig til, Henrik, at jeg ikke skal røbe dig.

Henrik. Der holdes alle Dage et Kollegium, som de kalder Kollegium Polemitikum, hvor over tolv Personer kommer sammen og snakker om Statssager.

Geske. Hvor holdes den Forsamling?

Henrik. Mutter maa ikke kalde det Forsamling; det hedder Kollegium.

Geske. Hvor holdes da det Kollegium?

Henrik. Det holdes vexelviis, nu hos En, nu hos en Anden; idag (men ikke mine Ord igjen) skal det holdes her.

Geske. Ha, ha! nu begriber jeg hvorfor han vil have mig ud idag at besøge Smedens Kone Annecke.

Henrik. Mutter kan nok gaae ud, men komme tilbage om en Time og overrumple dem. Igaar holdtes samme Kollegium hos Jens Øltapper; der saae jeg dem alle sidde ved et Bord og Husbond ved Bordenden.

Geske. Kjendte du Nogle af dem?

Henrik. Jamæn, jeg kjender dem Alle; lad see: Husbond og Verten i Huset var 2, Frands Knivsmed 3, Kristoffer Maler 4, Gilbert Tapetmager 5, Kristian Farver 6, Gert Bundtmager 7, Henning Brygger 8, Sivert Posekiger 9, Niels Skrivemester 10, David Skolemester 11 og Rikard Børstenbinder 12.

Antonius. Det er Alle nogle fede Karle at tale om Statssager; hørte I ikke hvad de talede?

Henrik. Jeg hørte det nok, men jeg forstod kun Lidt deraf; jeg hørte nok at de satte Keisere, Konger og Kurfyrster af og Andre i deres Sted igjen. Nu talede de om Told, nu om Akcise og Konsum-

tion, nu om udygtige Folk som var i Raadet, nu om Hamborgs Opkomst og Handelens Forfremmelse, nu kastede de op i Bøger, nu kigede de udi Landkort. Rikard Børstenbinder sad med en Tandstikker i Haanden, saa jeg troer han maa være Sekreteer i Raadet.

Antonius. Ha, ha, ha! Det Første jeg møder ham, skal jeg min Tro sige: Goddag, Herr Sekreteer.

Henrik. Ja, men ikke mine Ord igjen! gid Fanden have med de Folk at bestille, som kan sætte Konger og Fyrster, ja Bormester og Raad selv af.

Geske. Taler min Mand ogsaa med?

Henrik. Ikke meget, han sidder kun og grunder og taer Snustobak medens de Andre taler, og, naar de har udtalet, deciderer han.

Geske. Kjendte han dig ikke da?

Henrik. Han saae mig ikke; thi jeg var i en anden Stue, og, omendskjøndt han havde seet mig, saa havde hans Høihed ikke tilladt ham at kjende mig; thi han havde en Mine som en Kredsoberst, som den øverste Bormester naar han gier Audience til en Minister. Folk, saasnart de komme i Kollegier, faaer ligesom en Taage for Øinene, saa de ikke kan see end deres bedste Venner.

Geske. Ak, jeg arme Menneske! den Mand fører os vist i Ulykke, om Bormester og Raad faaer at vide Saadant at han sidder og reformerer Staten. De gode Mænd vil ingen Reformation have her i Hamborg. See kun til, om vi ikke faaer Vagt for vort Huus førend vi veed et Ord deraf, og min gode Herman von Bremen blier trækket i Fængsel.

Henrik. Det kan nok skee; thi Raadet har aldrig havt meer at sige end nu, siden den Tid Kredstropperne laae udi Hamborg. Det hele Borgerskab er ikke mægtig til at tage ham i Forsvar.

Antonius. Lapperi! det er kun at lee af saadanne Karle; hvad kan en Kandestøber, en Maler eller Børstenbinder vide af Statssager? Raadet vil heller divertere sig end blive bange derover.

Geske. Jeg vil see til om jeg kan overrumple dem. Lad os gaae ind saalænge.

Anden Akt.

Første Scene.

Herman. Henrik. Siden Kollegium Politikum.

Herman. Henrik! lav nu Alting færdig!

Kruus og Piber paa Bordet! Ret nu har vi dem. (Henrik gjør Alting færdig. En kommer ind efter en Anden: de sætte sig ned ved Bordet og Herman von Bremen ved Bordenden.) Velkommen Allesammen, I gode Mænd! hvor var det vi slap sidst?

Rikard Børstenbinder. Det var vist om Tydsklands Interesse.

Gert Bundtmager. Det er sandt, nu erindrer jeg det. Det vil Altsammen give sig paa næste Rigsdag. Gid jeg var der en Time! jeg vilde hviske Kurfyrsten af Mainz Noget i Ørene, som han skulde takke mig for. De godt Folk veed ikke hvorudi Tydsklands Interesse bestaaer. Hvor har man nogen Tid hørt en keiserlig Residentsstad som Wien uden Flaade, eller idetringeste uden Galleier? De kunde nok holde en Krigsflaade til Rigets Forsvar; der gives jo nok Kriegssteur og nok Romer-Monathen dertil. See! om ikke Tyrken er klogere! Vi kan aldrig lære bedre at føre Krig end af ham. Der er jo Skove nok baade i Østerrige og Prag, dersom man kun vil bruge dem enten til Skibe eller Master. Havde vi en Flaade i Østerrige eller Prag, da lod nok Tyrken eller Franskmanden fare at beleire Wien, og vi kunde gaae lige til Konstantinopel; men Ingen tænker paa Saadant.

Sivert Posekiger. Nei, aldrig nogen Moers Sjæl. Vore Forfædre har været langt klogere. Det kommer Alt an paa Anstalter. Tydskland er ikke større nu end det var i gamle Dage, da vi ikke alene forsvarede os berømmelig mod alle vore Naboer, men endog tog ind store Stykker af Frankerige og beleirede Paris selv baade tillands og tilvands.

Frands Knivsmed. Men Paris er jo ingen Søstæd?

Sivert. Saa maa jeg da forstaae mit Landkort meget ilde. Jeg veed nok hvor Paris ligger. Saaledes ligger jo England ret her, hvor jeg holder min Finger, her løber jo Kanellien, her ligger Bordeus og her Paris.

Frands. Nei, Bruder! her ligger jo Tydskland og her strax ved Frankrig, som er landfast med Tydskland, ergo kan jo Paris ingen Søstæd være.

Sivert. Er der da intet Hav ved Frankerig?

Frands. Nei vist; en Franskmand, som ikke har reist udenlands, veed aldrig hverken af Skibe eller Baade at sige. Spørg kun Mester Herman! Er det ikke som jeg siger, Mester Herman?

Herman. Jeg skal strax stille Trætten! Henrik! laan os Landkort over Europa. Danckvarts Landkort.

Verten. Der har I eet, men det er noget istykker.

Herman. Det vil ikke sige. Jeg veed nok hvor Paris ligger, men vil kun have Landkortet for at overbevise de Andre. Seer I nu, Sivert! her ligger Tydskland.

Sivert. Det er ret nok; jeg kan see det paa Donaustrømmen, som ligger her. (Idet han peger paa Donaustrømmen, støder han Keufet om med Albuen, saa at Landkortet fordærves.)

Verten. Den Donaustrøm løb noget for stærk. (De leer Allesammen: Ha, ha, ha.)

Herman. Hør, godt Folk! Vi taler saa meget om fremmede Sager, lad os tale Noget om Hamborg; den Materie kan skye os nok at bestille. Jeg har tidt tænkt paa hvoraf det kommer, at vi ingen Stæder har udi Indien men skal kjøbe de Varer af Andre. Det er en Sag, som Bormester og Raad nok burde betænke.

Rikard. Tael ikke om Bormester og Raad; skal vi bie til de tænker derpaa, kommer vi til at bie længe. Herudi Hamborg berømmes en Bormester alene deraf, at han kan holde det lovlige Borgerskab i Tvang.

Herman. Jeg mener, I gode Mænd! at det endnu ikke er forsilde; thi hvorfor skulde ikke Kongen af Indien unde os saavel Handel som Hollænderne, hvilke har Intet at føre didhen uden Ost og Smør, som gemeenligen blier fordærvet paa Veien? Jeg holder for at vi gjorde vel om vi indgav et Forslag til Raadet derom. Hvor mange er vi her samlede?

Verten. Vi er kun sex; thi de Andre sex troer jeg ikke kommer mere.

Herman. Det er alt nok; hvad er jer Mening, Herr Vert? lad os votere.

Verten. Jeg er ganske ikke for det Forslag; thi slige Reiser bringer mange godt Folk af Staden, som jeg har en daglig Skilling af.

Sivert. Jeg holder for, man bør see meer paa Stadens Opkomst end sin egen Interesse, og at Mester Hermans Forslag er det ypperligste, som nogen Tid kan gjøres; jo mere Handel vi driver, jo meer maa jo Staden florere; jo flere Skibe der kommer hid, jo bedre er det ogsaa for os smaae Betjentere. Dog det Sidste er ikke mest Aarsag at jeg raader

til dette Forslag, men Stadens Tarv og Fremgang driver mig alene til at rekommendere Saadant.

Gert. Jeg kan aldeles ikke samtykke dette Forslag, men raader heller til Kompagniers Oprettelser paa Grønland og Strat-Davids, thi saadan Handel er Staden langt nyttigere og bedre.

Frands. Jeg mærker at Gertes Votum sigter meer til egen Nytte end Republikens Bedste; thi til de indianske Reiser trænger man ikke saa meget til Bundtmageren som til de nordiske Reiser. Jeg for min Part holder for, at den indianske Handel overgaaer alle udi Vigtighed; thi udi Indien kan man undertiden for en Kniv, Gaffel eller Sax faae af de Vilde et Stykke Guld, som veier ligesaa meget. Vi maae mage det saa at de Forslag, vi gier ind for Raadet, ikke lugte af Egennytte; thi ellers kommer vi ingen Vej dermed.

Rikard. Jeg er af samme Mening, som Niels Skriver.

Herman. Du voterer som en Børstenbinder; Niels Skriver er jo ikke tilstede! Men hvad vil den Kvinde herinde? Det er min Tro min Kone.

Anden Scene.

Kollegium Politikum. Geske.

Geske. Er I her, Dagdriver? Det var nok saa godt, at I arbeidede Noget, eller idetringeste, at I havde Indseende med jer Folk; vi mister eet Arbeid efter et Andet ved jer Forsømmelse.

Herman. Ti stille, Kone, du blier Fru Bormesters før du veedst et Ord deraf; mener du at jeg gaaer ud for Tidsfordriv? Jo, jo! jeg har tigange meer Arbeide end I alle udi Huset; I Andre arbeide kun med Hænderne, men jeg med Hjernen.

Geske. Alle galne Folk gjør ligeledes, de bygge som I Kasteller i Luften og bryder Hjernen med Galskab og Gjekkeri, indbildende sig at gjøre vigtige Ting, da det dog i sig selv er Intet.

Gert. Var det min Kone, hun skulde ikke tale meer end eengang.

Herman. Ei, Gert! det maa en Politikus ikke agte. For et Aar eller tre havde jeg smurt min Kones Ryg for saadanne Ord; men siden den Tid, jeg har begyndt at kige i politiske Bøger, har jeg lært at foragte Saadant. Qui nescit simulare, nescit regnare, siger en gammel Politikus, som ingen Gjek

var; jeg troer, han hedde Agrippa eller Albertus Magnus; thi det er Fundament til al Politik i Verden, thi hvo der ikke kan taale at høre et ondt Ord af en hidsig og gal Kone, duer ei til nogen høi Bestilling. Koldsindighed er den allerstørste Dyd og den Ædelsteen, som mest pryder Regenter og Øvrighed. Derfor holder jeg for, at Ingen burde komme her i Staden at sidde udi Raadet førend han havde gjort Prøver paa sin Koldsindighed, og ladet see at han baade kunde tage imod Skjeldsord, Hug og Ørefigen. Jeg er af Naturen hidsig, men jeg stræber at overvinde det ved Studering. Jeg har læset udi Fortalen af en Bog, som hedder „Der politische Stockfisch", at naar En blier overvældet af Vrede, skal han tælle til tyve, imidlertid gaaer ofte Vreden over.

Gert. Det kunde ikke hjælpe mig om jeg talte til hundrede.

Herman. Ja saa duer I ikke til Andet end til at være Subaltern. Henrik! giv min Kone et Kruus Øl ved det lille Bord.

Geske. Ei, du Slyngel! mener du at jeg er kommen hid for at drikke.

Herman. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13. Nu er det alt over: Hør Mutter! du maa ikke tale saa haardt til din Mand, det lader saa farlig gemeent.

Geske. Er det da fornemme at betle? Har enhver Kone ikke Aarsag til at skjelde naar hun har saadan Dagdriver til Mand, der saaledes forsømmer sit Huus og lader Hustru og Børn lide Nød.

Herman. Henrik! giv hende da et Glas Brændeviin, thi hun har forivret sig.

Geske. Henrik! giv min Mand, den Slyngel, et Par Ørefigen.

Henrik. Det maa I selv gjøre; jeg betakker mig ellers for saadan Kommission.

Geske. Saa tør jeg gjøre det selv. (Gier ham Ørefigen.)

Herman. 1, 2, 3, 4, 5 (til 20; lader som han vil slaae igjen, men begynder paany at tælle til 20). Havde jeg ikke været en Politikus, saa skulde du have faaet Skam.

Gert. Vil I ikke holde jer Kone iave, saa skal jeg. Fort herud! herud! (Geske skjelder udenfor.)

Tredie Scene.

Kollegium Politikum. Henrik.

Gert. Jeg skal lære hende at holde sig smukt hjemme en Andengang. Det bekjender jeg: er det

politisk at lade sig trække efter Haaret af sin Kone, saa blier jeg aldrig Politikus.

Herman. Ak! Ak! Qui nescit simulare, nescit regnare, det er let taelt men ikke ret let prakticeret. Jeg bekjender: det var en stor Spot, min Kone gjorde mig; jeg troer jeg løber endnu ud efter hende og prygler hende paa Gaden; dog 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, nu er det over; lad os nu tale om andre Sager.

Frands. Kvindfolk har altformeget at sige her i Hamborg.

Gert. Ja det er sandt; jeg har tidt tænkt paa at gjøre et Forslag derom. Men det er vanskeligt at lægge sig ud med dem. Forslaget er ellers godt nok.

Herman. Hvorledes er det Forslag.

Gert. Det bestaaer af faa Artikler. Først: vilde jeg, at Ægteskabskontrakt skulde ikke være evig men gjøres paa visse Aar, saa at naar Manden var ikke fornøiet med sin Kone kunde han slutte ny Kontrakt med en Anden, men skulde være forbunden, ligesom med Huusleie, at sige hende op et Fjerdingaar for Fardag, som skulde være ved Paaske- eller Mikaelis-Tider; hvis han var fornøiet med hende, kunde Kontrakten forlænges. Tro mig, om saadan Lov blev gjort, der skulde ikke findes en ond Kone i Hamborg, men Enhver skulde beflitte sig paa at gaae sin Mand under Øien for at have Kontrakten forlænget. Har I gode Mænd Noget at sige imod den Artikel? Frands! du smiler saa skalkagtig, du har vist Noget at sige derimod, lad os høre.

Frands. Men kunde ikke en Kone undertiden finde sin Regning ved at blive skilt ved en Mand, som enten var ond imod hende eller som var en Dagdriver, der alene aad og drak og Intet vilde arbeide til Kones og Børns Underhold? Eller hun kunde faae Lyst til en Anden og gjøre Manden Alting saa broget, at han mod sit Forsæt lod hende fare. Jeg holder for, at større Uleiligheder kan reise sig af Saadant. Der er jo Midler til at tvinge en Kone med. Vilde Enhver, som I, Mester Herman, naar han faaer et Ørefigen give sig til at tælle til tyve, saa fik vi en Hob skjønne Koner. Jeg holder uforgribelig for: det bedste Middel er, naar en Kone er balstyrisk, at Manden truer hende med at ligge alene og ingen Seng at søge med hende indtil hun bedrer sig.

Gert. Det kunde jeg ikke holde. Mangen Mand kan ligesaalidet skikke sig derudi som Konen.

Frands. Saa kan jo Manden gaae extra.

Gert. Saa kan jo Konen og gaae extra.

Frands. Men, Gert, lad os høre de andre Artikler.

Gert. Ja see, om han gjorde det; du har maaskee Lyst at skjemte mere; Intet er saa godt, man jo har Noget at sige derimod.

Herman. Lad os nu tale om andre Sager. Folk, som hørte os tale, skulde tænke vi holdt Konsistorium eller Tamperret. Jeg tænkte paa inat, da jeg ikke kunde sove, hvorledes Regjeringen i Hamborg bedst kunde indrettes, saa visse Familier, hvorudi Folk hidtildags ligesom fødes til Bormestere og Raadsherrer, kunde udelukkes fra den høieste Øvrigheds Værdighed og en fuldkommen Frihed indføres. Jeg tænkte: man skulde vexelviis tage Bormestere nu af eet Laug, nu af et Andet, saa blev samtlige Borgerskab deelagtig udi Regjeringen, og alle Stænder kom til at florere; thi, for Exempel, naar en Guldsmed blev Bormester, saae han paa Guldsmedenes Interesse, en Skræder paa Skrædernes Opkomst, en Kandestøber paa Kandestøbernes; og Ingen skulde være Bormester længer end en Maaned, paa det at eet Laug skulde ikke florere meer end et Andet. Naar Regjeringen saaledes blev indrettet, kunde vi kaldes et ret frit Folk.

Tutti. Det Forslag er herligt; Mester Herman! I taler som en Salomon.

Frands. Det Forslag er godt nok. Men —

Gert. Du kommer altid med dit Men; jeg troer, enten din Faer eller Moer har været Mennist.

Herman. Lad ham kun sige sin Mening! Hvad vil du sige? hvad mener du med det Men?

Frands. Jeg tænker, mon det ikke skulde være vanskeligt iblandt at faae en god Bormester af ethvert Handværkslaug? Mester Herman er god nok, thi han er vel studeret; men hvor finder vi naar han er død blandt Kandestøberne en Anden, der duer til saadant Regimente? thi naar Republiken er kommen paa Knæe, er det ikke saa let at støbe den om igjen i en anden Form, som at støbe en Tallerken eller en Kande om naar den er fordærvet.

Gert. Ak! Pakketel! vi finder nok dygtige Mænd endogsaa blandt Handværksfolk.

Herman. Hør, Frands, du est endnu en ung

Mand, og derfor ikke kan see saa dybt udi en Ting endnu, som vi Andre, hvorvel jeg mærker, du har et godt Hoved og med Tiden kan blive til Noget. Jeg vil kun kortelig forestille dig, at denne din Instants har ingen Grund, alene af vore Personer: Vi ere udi dette Laug over tolv Personer, alle Handværksfolk; Enhver af os kan jo see hundrede Feil, som begaaes af Raadet. Forestil dig nu, at en af os blev Bormester og ændrede de Feil, som vi saa tidt har taelt om og som Raadet ikke kan see; mon Hamborger-Stad vilde tabe Noget med saadan Bormester? Dersom I gode Herrer ere saa sindede, da vil jeg give det Forslag ind.

Tutti. Javist.

Herman. Men nok om de Materier. Tiden gaaer bort og vi har ikke læst Aviserne endnu. Henrik! lad os faae de sidste Aviser.

Henrik. Her er de sidste Aviser.

Herman. Fly dem til Rikard Børstenbinder, som pleier at læse.

Rikard. Man skriver fra Hovedleiren ved Rhinstrømmen, at man venter Rekruter.

Herman. Ei! det har man skrevet tolv Gange i Rad. Spring over Rhinstrømmen! Jeg kan ærgre mig ihjel naar jeg hør tale om de Sager. Hvad skriver man fra Italien?

Rikard. Fra Italien skrives, at Prinds Eugenius har brudt op med sin Leir, passeret over den Flod Padus og gaaet forbi alle Fæstninger for at overrumple Fjendens Armee, som derudover i største Hast er retireret fire Miil tilbage. Duc de Vendosme skjændte og brændte allevegne udi sit eget Land udi Retiraden.

Herman. Ak, ak! Hans Durchleuchtighed er slagen med Blindhed; vi er om en Hals; jeg vil ikke give fire Skilling for den hele Armee i Italien.

Gert. Jeg holder min Tro for, at Prindsen gjorde Ret, thi det har altid været mit Forslag; sagde jeg det ikke forgangen, Frands Knivsmed, at man burde gjøre saaledes?

Frands. Nei! jeg kan ikke erindre det.

Gert. Jo min Tro har jeg sagt det hundrede Gange; thi hvorfor skal Armeen ligge og lunte? Prindsen har min Tro gjort Ret. Det tør jeg forsvare mod hvem det skal være.

Herman. Henrik, giv mig et Glas Brændeviin.

Jeg kan sværge paa, ihr Herren, at det blev sort for mine Øine da jeg hørte læse disse Tidender. jeres Skaal, Musjørs! Nu, det bekjender jeg! Det kalder jeg en Hovedforseelse, at gaae forbi Fæstningerne!

Sivert. Jeg havde min Tro gjort det Samme, om Armeen havde været mig betroet.

Frands. Ja du skal nok see at man gjør Posekigere til Generaler.

Sivert. Du har ikke behov at spotte, jeg turde blive saa god som en Anden.

Gert. Deri har min Tro Sivert Ret, at Prindsen har gjort vel at gaae lige løs paa Fjenden.

Herman. Ei! min gode Gert, I er altfor selvklog, I faaer lære Noget endnu.

Gert. Da skal jeg ikke lære det af Frands Knivsmed. (De komme i stærk Skjelderi og tale: En i Munden paa en Anden, reiser sig af Stolene, truer og sværger.)

Herman (slaaer imod Bordet og raaber:) Stille, stille, Ihr Herren! Lad os ikke tale meer om det, hver kan beholde sin Mening. Hør, ihr Herren, giev dog Lyd. Mener I vel, at Duc de Vendosme af Frygt har retireret sig og sat Ild paa Landet? Nei, den Karl har læst Alexander Magnuses Kronnike; thi saa gjorde han, da Darius forfulgte ham, og derudover vandt en Seier ligesaa stor, som den vi vandt for Hochstädt.

Henrik. Nu slog Klokken tolv paa Postmesterens Værk.

Herman. Saa maae vi da gaae.

(Paa Veien disputerer de og sværger om det Forrige.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Abrahams. Sanderus. Kristoffer. Jokum.

Abrahams. Nu skal jeg fortælle Ham et Eventyr, som vil divertere hele Staden. Veed I hvad jeg har overlagt med tre fire fornemme Folk her i Byen?

Sanderus. Nei! jeg veed ikke.

Abrahams. Kjender I ikke Herman von Bremen?

Sanderus. Det er vist den Kandestøber, som er saa stor Politikus og boer i dette Huus.

Abrahams. Det er den Samme. Jeg var nylig i Selskab med nogle af Raadet, som ivrede sig meget mod samme Karl, efterdi han talede saa

dristigt udi Vertshuus imod Regjeringen og reformerede Alting. De Samme holdt det tjenligt at udskikke Spioner for at vidne paa hans Mund, at han kunde blive revset, Andre til Exempel.

Sanderus. Det var at ønske saadanne Karle engang kunde blive straffede; thi de sidder og kritiserer over et Kruus Øl Konger, Fyrster, Øvrighed og Generaler, saa det er forskrækkeligt at høre paa. Det er ogsaa farligt; thi den gemene Almue har ikke den Skjønsomhed, at den kan eftertænke hvor urimeligt det er at en Kandestøber, Hattemager eller Børstenbinder kan tale med ringeste Grund om slige Sager og see de Ting, som et heelt Raad ikke kan see.

Abrahams. Det er sandt! thi samme Kandestøber kan reformere det hele Romerske Rige medens han støber en Tallerken, og agere baade Landestøber og Kandestøber paa eengang. Men mig behagede ikke samme Raadsherrers Foretagende; thi at straffe eller arrestere saadan Mand, opvækker kun Oprør iblandt Almuen og gjør saadan Gjek meer anseelig. Min Mening var derfor at spille heller en Komedie med ham, som skulde have bedre Virkning.

Sanderus. Hvori skulde den bestaae?

Abrahams. At skikke ham Deputerede, som fra Raadet, for at gratulere ham med Bormesterskab og skye ham strax nogle vanskelige Ting at forrette; saa skal man see hvor elendig han vil blive og han selv skal mærke hvor stor Forskjel der er imellem at raisonnere om en Bestilling og at forestaae den.

Sanderus. Men hvad vil deraf følge?

Abrahams. Deraf skal følge, at han enten af Desperation skal forløbe Byen eller ydmygeligen bede om sin Afsked og tilstaae sin Udygtighed; jeg er derfor alene kommen til Monsieur Sanderus for at begjere hans Hjælp i at iværksætte denne Maskine, saasom jeg veed han er bekvem til Saadant.

Sanderus. Det kan lade sig gjøre. Vi vil selv agere slige Deputerede og strax gaae til ham.

Abrahams. Ja her er hans Huus. Jokum eller Kristoffer! bank paa og sig, at der er to Raadsherrer herude, som vil tale med Herman von Bremen.

(De banker paa.)

Anden Scene.

Abrahams. Sanderus. Kristoffer. Jokum. Herman.

Herman. Hvem vil I tale med!

Jokum. Her er tvende Raadsherrer, som vil have den Ære at opvarte Ham.

Herman. Hillemæn! hvad er det! jeg seer stiden ud som et Sviin.

Abrahams. Underdanigste Tjener, Velbaarne Herr Bormester! Vi ere hidskikkede af Raadet for at gratulere Ham med et Bormesterskab heri Staden; thi Raadet har anseet meer Hans Meriter end Hans Stand og Vilkaar og udvalgt Ham til Bormester.

Sanderus. Raadet holdt det ubilligt, at saadan viis Mand skulde okkuperes med saadanne slette Forretninger og grave sit store Pund ned i Jorden.

Herman. Ihr Herren Collegæ! aflægger min Hilsen og Taksigelse til det lovlige Raad og forsikkrer dem om min Protektion. Det er mig kjært, at man er falden paa de Tanker, alene for Stadens Skyld, ikke for min egen Persons; thi havde jeg skjøttet om Høihed, havde jeg, maaskee, længe siden været Noget.

Abrahams. Velbaarne Herr Bormester! Raadet og Borgerskabet kan ikke vente Andet end Stadens Velstand under saadan en høiviis Øvrighed.

Sanderus. Og derfor har forbigaaet saa mange andre rige og fornemme Mænd, der har ansøgt om den høie Magistrat.

Herman. Ja, ja; jeg haaber, de skal ei heller fortryde paa dette Valg.

Abrahams og Sanderus. Vi rekommenderer os da samtlige udi Herr Bormesters Bevaagenhed.

Herman. Det skal være mig en Fornøielse at gjøre Dem nogen Tjeneste. Om Forladelse, at jeg følger Dem ikke længer.

Sanderus. Ei! det kan ei heller staae Herr Bormester an at gaae videre.

Herman (kalder paa en af Lakeierne). Hør, I Kammerat! der har I til en Kande Øl.

Lakeien. Ak vi gjør det ikke, jeres Velbaarenhed.

Tredie Scene.

Herman. Geske.

Herman. Geske! Geske!

Geske (indenfor). Jeg har ikke Stunder.

Herman. Herud; jeg har Noget at sige dig, som du aldrig drømte om din Livstid.

Geske. Nu, hvad er paafærde?

Herman. Har du noget Kaffe i Huset?

Geske. Hvad Snak! naar brugte jeg Kaffe sidst?

Herman. Du kommer at bruge det herefter da; inden en halv Time faaer du Visit af alle Raadsherrernes Fruer.

Geske. Jeg troer den Mand drømmer.

Herman. Ja jeg drømmer saaledes, at jeg har drømt os et Vormesterskab paa Halsen.

Geske. Hør, Mand! gjør mig ikke vred igjen; du veedst hvor det gik sidst.

Herman. Saae du ikke de to Herrer med deres Lakeier, som gik her forbi?

Geske. Jo jeg saae dem.

Herman. De vare herinde og lod mig vide fra Raadet at jeg er bleven Vormester.

Geske. J er Fanden heller.

Herman. Lad os nu see, kjære Kone! at du beflitter dig herefter paa et mere fornemme Væsen, og at ingen af de gamle Kandestøbernykker bliver tilbage hos dig.

Geske. Ak! er det vist, min hjerte Mand?

Herman. Det er saa vist som jeg staaer her. Ret lige nu har vi Huset fuldt af Gratulationer af skyldigste Tjenere og Tjenerinder, af Jemerekommaner og Baselemaner.

Geske (paa Knæe). Ak! min hjerte Mand! forlad mig om jeg har gjort dig Noget imod tilforn.

Herman. Alt forladt; beflit dig kun paa at være noget fornemme herefter, saa skal du have min Naade. Men hvor skal vi faae en Tjener i en Hast?

Geske. Vi kommer til at kaste nogle af jere Klæder paa Henrik indtil vi kan faae kjøbt Liberi. Men hør, min Hjerte, eftersom J nu er bleven Vormester, saa vilde jeg bede, at Gert Bundtmager maa straffes for den Tort han gjorde mig idag.

Herman. Ei! min hjerte Kone, Vormesters Frue maa ikke tænke paa at hævne den Uret, som er vederfaret Kandestøberens Kone. Lad os faae Henrik herind.

Fjerde Scene.

Herman. Geske. Henrik.

Geske. Henrik!

Henrik. Hei!

Geske. Henrik, du maa ikke svare saa herefter; veedst du ikke hvad os er vederfaret?

Henrik. Nei, jeg veed ikke.

Geske. Min Mand er bleven Bormester.

Henrik. Hvorover?

Geske. Hvorover? Over Hamborg.

Henrik. Han er Pokker heller! det var jo et Fandens Spring af en Kandestøber.

Herman. Henrik! tael med mere Besked! du skal vide, du est Lakei hos en stor Mand nu.

Henrik. Lakei! saa avancerer jeg ikke nær saameget.

Herman. Du skal nok avancere. Du kan med Tiden blive Reutendiener. Ti kun still. Du kommer paa nogle Dage at agere Lakei indtil jeg kan faae en Tjener. Han kommer til at bære min brune Kjole, min Hjerte! indtil vi kan faae Liberi færdig.

Geske. Men jeg frygter den vil blive altfor lang.

Herman. Javist er den for lang; men man faaer at hjælpe sig i en Hast, som man kan.

Henrik. Ak Herre Jeh! den rækker mig ned i Hælene. Jeg vil see ud som en Jødepræst.

Herman. Hør, Henrik!

Henrik. Ja, Mester.

Herman. Du Slyngel! kom mig ikke med slige Titler mere; du skal herefter, naar jeg raaber paa dig, svare: Herre! og naar Nogen kommer at spørge efter mig, skal du sige: Bormester von Bremenfeld er hjemme.

Henrik. Skal jeg svare saaledes enten Herren er hjemme eller ei?

Herman. Hvilken Snak! naar jeg ikke er hjemme, skal du svare: Herr Bormester von Bremenfeld er ikke hjemme; og naar jeg ikke vil være hjemme, skal du svare: Bormesteren gier ikke Audience idag. Hør, min Hjerte, du maa strax lave til noget Kaffe, du skal have Noget at traktere Raadsherrernes Fruer med naar de kommer; thi deri vil vor Reputation bestaae herefter, at man kan sige: Bormester von Bremenfeld gier gode Raad, og hans Frue god Kaffe. Jeg er saa bange, min Hjerte, at I forseer Jer i Noget førend I blier vant til den Stand, I er kommen udi. Henrik, spring du ud efter et Theebord med nogle Kopper og lad Pigen springe efter fire Skilling udi Kaffe; man kan altid siden kjøbe meer. Det skal være Jer en Regel, min Hjerte, til videre, at I ikke taler Meget indtil I lærer at føre honnet Diskours. I skal ei heller være altfor ydmyg, men staae paa jer Respekt, og for Alting ar-

beide paa at faae det gamle Kandestøbervæsen af Hovedet, og bilde Jer ind at J har været Bormesters Frue i mange Aar. Om Morgenen skal der et Theebord være dækket for Fremmede som kommer, om Eftermiddag et Kaffebord; og derpaa spilles Kort. Der er et vist Spil, som kaldes Allumber, jeg vilde give hundrede Rigsdaler til, at J og vor Datter Frøiken Engelke forstod det. J maa derfor give flittig Agt, naar J seer Andre spiller, at J kan lære det. Om Morgenen skal J ligge til Klokken 9 eller halvgaaen 10; thi det er kun gemene Folk, som staaer op om Sommeren med Solen; dog om Søndagene maa J reise Jer noget tidligere, saasom jeg paa de Dage agter at medicinere. En smuk Snustobaksdaase maa J lægge Jer til, som J maa lade ligge paa Bordet hos Jer naar J spiller Kort. Naar Nogen drikker paa jeres Sundhed, skal J ikke sige Tak, men tres humble Servitör. Og naar J gaber skal J ikke holde for Munden; thi det er ikke meer brugeligt blandt fornemme Folk. Endelig naar J er i Kompagni, skal J ikke være for meget peen, men sætte Honnetteteten noget tilside. — Hør, jeg glemte Noget: J skal ogsaa lægge Jer en Skjødehund til, hvilken J skal elske som jer egen Datter; thi det er ogsaa fornemme. Vor Nabokone Arianke har en smuk Hund, som hun nok laaner Jer til vi kan selv faae En. Hunden skal J give et fransk Navn, som jeg nok skal hitte paa naar jeg faaer Stunder at tænke mig om. Den skal idelig ligge i jer Skjød, og J skal idetringeste en halv Snees Gange kysse den naar der er Fremmede.

Geske. Nei! min hjerte Mand, det kan jeg umulig gjøre; thi man veed ikke altid hvor en Hund har lagt og sølet sig. Man kan derudover enten faae Munden fuld af Skarn eller Lopper.

Herman. Ei! ingen Snak! vil J være Frue, saa maa J og have Fruenoder. Saadan Hund kan derforuden ogsaa give Jer Anledning til Diskours; thi naar J ingen Anledning har til Materie, kan J fortælle om jer Hunds Kvaliteter og Dyder. Gjør kun som jeg siger, min Hjerte! Jeg forstaaer mig paa den fornemme Verden bedre end J. Speiler Jer kun i mig! J skal see at der ikke skal være de ringeste gamle Levninger hos mig tilbage. Det skal ikke gaae mig, som det gik en vis Slagter, som blev Raadmand, hvilken, naar han havde skrevet en

en Side ud og skulde vende Bladet om, satte Pennen i Munden, som han var vant at gjøre med Slagterkniven. Gaaer I nu ind at gjøre Anstalter! jeg har lidt at tale med Henrik alene. (Geske gaaer.)

Femte Scene.

Herman. Henrik.

Herman. Hør, Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Herman. Mener du ikke at jeg vil faae mange Misundere formedelst denne Ophøielse?

Henrik. Ei! hvad vil Herren keere sig om Misundere; gid man ikkun havde gjort mig til Bormester paa den Maade, jeg skulde have givet mine Misundere Døden og Djævelen.

Herman. Den eneste Ting, jeg er lidt bange for, er nogle smaae Ceremonier; thi Verden regjeres af Pedanteri, og Folk seer meer efter smaae Dalier end efter solide Ting. Var ikkun den første Dag over, som jeg skal gjøre mit Indtog udi Raadhuset paa, saa vilde jeg være fornøiet; thi hvad solide Forretninger angaaer, det er som Smørrebrød for mig. Men jeg maa lave mig paa, hvorledes jeg førstegang skal begegne mine Kolleguser, og at jeg ikke støder mod de sædvanlige Ceremonier.

Henrik. Ei Lapperi, Herr Bormester! ingen brav Mand binder sig til visse Ceremonier. Jeg for min Part gjorde intet Andet, om jeg skulde gjøre saadant Indtog, end gav Raadsherrerne min Haand at kysse og gjorde mig brav Rynker udi Panden, saa at de skulde faae at vide hvad jeg førte i min Skjold, og at jeg stiltiende gav dem tilkjende, at en Bormester var ingen Kramsfugl eller Pandekage.

Herman. Men tænk, at der skal ogsaa holdes en Oration paa Raadhuset den første Dag, jeg bliver introduceret. Jeg kan nok holde en Oration saa god som Nogen her i Byen; thi jeg turde obligere mig til at præke, om det skulde være imorgen. Men, saasom jeg aldrig har bivaanet saadan Akt tilforn, saa veed jeg egentlig ikke hvad Formularier man pleier at bruge.

Henrik. Ei, Herre! Ingen uden Skolemestere binde sig til Formularier. Jeg for min Part, om jeg var Bormester, lod mig nøie med at sige dem kort og fyndig saadanne Ord, som for Exempel: Det falder vel endeel underligt, ædle og velvise

Herrer Raadmænd! at see en usfel Kandestøber i en Hast omstøbt til en Bormester —

Herman. Fy, fy! det var en lumpen Begyndelse.

Henrik. Nei! det skulde ikke være Begyndelsen. Jeg vilde begynde min Tale saaledes: Jeg takker Eder, ædle og velvise Herrer! for den Ære, De have gjort en usfel Kandestøber, som jeg, at gjøre ham til Bormester.

Herman. Alt kommer du med din forbandet Kandestøber! Det er uanstændigt at tale Saadant paa Raadhuset, hvor jeg maa stille mig an, som jeg var fød Bormester. Skulde jeg holde saadan Tale, vilde jeg kun blive foragtet og bespottet. Nei, nei, Henrik, du vilde blive en slet Orator. En Skjelm skal sige mig paa at jeg nogen Tid har været Kandestøber. Jeg har kun øvet mig lidt for Tidsfordriv paa Støbningen naar jeg har været kjed af at studere.

Henrik. En Skjelm skal ogsaa sige mig paa at jeg nogen Tid har været Kandestøberdreng.

Herman. Hvorfor vil du '[illegible] at jeg skal føre saadan Tale?

Henrik. Ak lidt Taalmodighed! Herren er alt for hastig. Jeg vilde tilligemed sige dem paa en høflig Maade, at hvis nogen mokerede sig derover, efterdi jeg nyligen havde været Kandestøber, da skulde de faae en Ulykke. Og hvis jeg fornam mindste mokante Mine hos Nogen, vilde jeg sige: Ædle og velvise Herrer, bilder I Phantaster Jer vel ind, at I har gjort mig til Bormester for at narre mig; og derpaa vilde jeg brav slaae i Kathedra, medens Orationen holdtes, saa de nok skulde mærke af min Introduktionstale, at jeg ikke var at skjemte med og at de havde faaet en Bormester, som var Karl for sin Hat. Thi lader Herr Bormester sig underkuje i Førstningen, vil Raadet holde ham stedse for en Slyngel.

Herman. Du taler som en Slyngel; jeg skal nok hitte paa hvad Tale jeg vil holde. Lad os gaae ind!

Fjerde Akt.

Første Scene.

Henrik (med Lidser paa begge Ærmerne af sin Kjole, som gaaer ham til Hælene og er borderet med hvidt Papiir. Alene). Jeg er en Hundsvot, om jeg kan begribe hvorledes Raadet er falden paa de Tanker at gjøre min Husbond til Bormester; thi jeg seer ingen Overeensstemmelse imellem

en Kandestøber og saadan høi Embedsmand, uden maaskee det kommer deraf, at ligesom en Kandestøber kaster gamle Tallerkener og Fade udi en Form og støber dem om til nye, saa kan ogsaa en god Bormester ved gode Love støbe Republiken om igjen, naar den forfalder. Men de gode Mænd har ikke taget iagt, at min Husbond var den sletteste Kandestøber udi Hamborg, og derfor, om de ellers har udvalgt ham paa det Fundament, vil blive ogsaa den sletteste Bormester, vi har havt. Den eneste Nytte ved dette Valg er, at jeg blier Reutendiener derved; thi det er en Bestilling, som jeg har Naturalier og Lyst til, thi fra jeg var et Barn har jeg kunnet glæde mig ved at see Folk trækkes i Arrest. Det er ogsaa en god Bestilling for En, der veed at snoe sig lidt derudi; thi først maa jeg lade, som jeg har meget at sige hos Bormester, og naar Folk faaer den Troesartikel i Hovedet, vinder Henrik idetringeste hundrede Daler eller to hundrede derved om Aaret, som jeg ikke vil imodtage af Gjerrighed, men alene for at lade see at jeg forstaaer mit Embede og Reutendienerat. Vil Nogen tale med Bormester, siger jeg han er ikke hjemme. Siger de, at de saae ham i Vinduet, svarer jeg, det vil Intet sige, han er dog ikke hjemme. Folk i Hamborg veed strax hvad saadant Svar betyder: De stikker Henrik en Daler i Haanden, saa kommer Herren strax hjem; er han upasselig, saa blier han strax frisk; er der Fremmede hos ham, saa gaaer de strax bort; ligger han, saa staaer han strax op. Jeg omgaaes undertiden med fornemme Lakeier; jeg veed nok hvor der tilgaaer udi slige Huse. I gamle Dage, da Folk var dumme som Heste og Esler, da kaldte man saadant Nefas, men nu hedder det Extra, Drikkepenge, eller uvisse Indkomster. Men see, der kommer Anneke, hun veed endnu Intet af denne Forandring; thi hun har saadan gemeen kandestøbersk Mine og Gang endnu.

Anden Scene.

Henrik. Anneke.

Anneke. Ha, ha, ha! Nei see hvor det Spøgelse seer ud! jeg troer det er en Adriane, han har faaet paa sig.

Henrik. Hør, du Kandestøberkarronie, har du ikke seet et Liberi eller en Lakai tilforn? Disse gemene

Folk ere min Tro ligesom Bester, de staaer og gaber ligesom Køer naar de seer et Menneske een Dag udi andre Klæder end en anden Dag.

Anneke. Nei! eet Skjemt og andet Alvor; veedst du ikke at jeg har lært at spaae idag? Her var en gammel Kone idag, som seer Folk i Hænderne, hende gav jeg et Stykke Brød, hvorfor hun lærte mig den Konst at see i Folkes Hænder hvad dem skal vederfares. Maa jeg see dine Hænder, saa skal jeg strax sige dig din Skjebne.

Henrik. Ja, ja, Anneke, Henrik er ikke saa taabelig, som du bilder dig ind. Jeg lugter alt Lunten. Du har faaet et Nys om den Forfremmelse, som idag er mig lovet.

Anneke. Nei min Tro veed jeg ikke af Noget at sige.

Henrik. See ikkun, hvor gode Miner hun kan holde! jo min Tro har du hørt det, og derfor har du og godt ved at spaae. Nei! Henrik har gammel Been i Panden, han er ikke saa let at tage ved Næsen.

Anneke. Jeg kan gjøre min høieste Eed paa, at jeg ikke har hørt ringeste Ting af Saadant, som du siger.

Henrik. Har du ikke talt med Fru Bormesters nylig?

Anneke. Jeg troer den Dreng er gal, kjender jeg Fru Bormesters?

Henrik. Saa har min Tro Frøikenen sagt dig det.

Anneke. Ei! holdt da op engang med saadant Narreri, Henrik!

Henrik. See der, Anneke! har du min Haand, spaa nu saa meget, som du vil. Jeg mærker nok, at du har faaet et Nys om Sagerne, skjøndt du stiller dig saa fremmed an. Men det kan ikke skade, at du est saa polisk; vort hele Huus bør være saa herefter. Nu! hvad saae du nu i min Haand?

Anneke. Jeg seer, Henrik, at Fatters Kustos, som hænger bag Kakkelovnen, vil dandse en lystig Galiath paa din Ryg idag. Er det ikke uforskammet at gaae saaledes at spøge sig ud, da her er saa meget Arbeid at gjøre i Huset og at rede Fatters Kjole saa til?

Henrik. Hør, Anneke, jeg kan spaae foruden at see i Hænderne; Jeg spaaer dig, at du est en Karnallie og at du for din uforskammede Mund faaer et Par Drefigen eller to, ligesom det kan falde sig til.

See der! der har du Spaadommen opfyldt.

(Giver hende Drefigen.)

Anneke. Au, au, au, det skal blive dig dyre Drefigen.

Henrik. Lær saa en Andengang at bære Respekt for en stor Herres Lakai —

Anneke. Vi kun! nu kommer Mutter strax.

Henrik. For Vormesters fornemmeste Tjener —

Anneke. Hun vil hævne det paa din Ryg.

Henrik. For en Reutendiener —

Anneke. Jo, jo, jeg siger endnu, at det skal blive dig dyre Drefigen.

Henrik. For en Person, der har stor Gehør hos Vormester —

Anneke. Ak! Ak! jeg er ikke bleven slagen her i Huset tilforn.

Henrik. Som hele Borgerskabet vil gjøre Caresser og Baselemaner til herefter.

Anneke. Jeg troer den Dreng er bleven ganske gal. Hei Mutter! Mutter, kom ind!

Henrik. St! st! st! du faaer vist en Ulykke med din Mutter. Jeg mærker nok, du veedst ikke hvad her er passeret; derfor tilgier jeg dig som en Kristen din Forseelse. Raadet har ved de fleste Stemmer udvalgt Husbond til at være Vormester, Mutter til at være Vormesterinde, dømt Engelke fra sit Jomfruskab og benaadet hende med Frøkens Titel. Derfor kan du let begribe, at det ikke kan staae mig an at arbeide meer. Derfor bær jeg ogsaa dette Liberi, som du seer.

Anneke. Ei! staa ikke og fixere mig ovenikjøbet.

Henrik. Det er, som jeg siger, Anneke! see, der kommer Frøikenen, som skal sande mine Ord.

Tredie Scene.

Henrik. Anneke. Engelke.

Engelke. Ak! Gud bedre mig arme Menneske, nu seer jeg al Forhaabning er ude.

Henrik. Ei! Frøiken, er det nu Tid at græde, da jere Forældre ere komne udi saadan Velstand?

Engelke. Hold din Mund, Henrik! Jeg vil ingen Froiken være.

Henrik. Hvad skal I da være? I er jo ikke Jomfru mere, saa maa I jo være Frøiken. Det er jo den næste Ærestrin, man stiger op, naar man skiller sig ved sin Jomfrudom?

Engelke. Jeg vilde heller være en Bondedatter; saa var jeg vis paa at kunne faae den, til hvilken jeg eengang har bortgivet mit Hjerte.

Henrik. Eia! er det ikke Andet, Frøikenen græder for end Hun vil giftes. Nu kan Hun jo allersnarest blive gift og faae hvilken Mand Hun peger paa; thi den halve By vil storme til Huset for at blive Bormesters Svoger.

Engelke. Jeg vil Ingen have uden Antonius, som jeg eengang har lovet Ægteskab.

Henrik. Ei! fy, Jomfru! Vil I have en Hjulmager, hvilken neppe jeg, som er kun Reutendiener, kan gaae i Lav med. Nei! I maa have anden Ambition herefter.

Engelke. Hold du din Mund, din Tølpel! jeg vil før miste mit Liv end lade mig tvinge til nogen Anden.

Henrik. Nu gier Jer tilfreds, velbaarne Frøiken, vi vil see til, jeg og Bormesteren, om vi kan hjælpe Antonius til en Bestilling, og saa kan I gjerne faae ham. (Anneke græder.)

Henrik. Hvorfor græder du, Anneke?

Anneke. Jeg græder af Glæde over den Lykke, som er vederfaret vort Huus.

Henrik. Det er sandt nok, Anneke, du har Aarsag at glæde dig; hvem Fanden skulde have tænkt at saadan So, som du est, skulde have kunnet blive Mammeselle.

Anneke. Hvem Pokker skulde ogsaa have kunnet tænkt at saadant Sviin, som du, skulde kunne blive Reutendiener.

Henrik. Hør, Børnlille, jeg har ikke Stunder at tale videre med dem dennegang; Fru Bormesters venter Fremmede. Jeg skal lave Kaffe til; see! der er hun, lad os gaae; jeg maa løbe at hente Kaffebordet.

Fjerde Scene.

Henrik (kommer ind med Kaffebordet og er meget geskæftig). Geske (med en Hund paa Armen). Siden en Pige og to Lakeier.

Geske. Hør, Henrik! er der kommen Sirup udi Kaffen?

Henrik. Nei, Mutter!

Geske. Ingen „Fatter" eller „Mutter" meer, Henrik! det siger jeg dig eengang for alle. Spring

ud efter noget Sirup, og kom det i Potten. (Henrik gaaer ud.) Al den Allarm var jeg foruden tilforn. Men jeg kan troe, naar jeg blier vant dertil falder det mig lettere.

Henrik. Her er Sirupen.

Gesske. Slaa den udi Potten. Hillemæn! det banker. Nu skal man nok see, at Raadsherrernes Fruer kommer.

Henrik (ved Døren). Hvem vil I tale med?

En Pige. Siig din Mester, at han kan lyve saa stærkt som ti Kandestøbere. Jeg har slidt op et Par Skoe, alene med at løbe efter den Madspand.

Henrik. Jeg siger: hvem vil I tale med?

Pigen. Jeg vil tale med Mester Herman.

Henrik. Du løber med Liimstangen. Her boer Bormester von Bremenfeld.

Pigen. Det er forskrækkeligt, man kan ikke faae sine Sager færdige og skal lade sig narre ovenikjøbet af en lumpen Kandestøber.

Henrik. Har du Noget at klage paa Kandestøberne, da maa du komme paa Raadstuen, der faaer du nok Ret, om jeg ellers kjender Bormester von Bremenfeld.

To Lakeier. Vore Fruer vilde gjerne fornemme, om det faldt Bormesterinden beleiligt, saa vilde de have den Ære at opvarte hende.

Henrik (til Pigen). Hør du nu, Karnallie, at der ingen Kandestøber boer her. (Til Tjenerne:) Jeg vil fornemme, om Fru Bormesters er hjemme. (Pigen gaaer.)

Henrik (til Geske). Her er to Raadsherrinder ude, som vil tale med Mutter.

Geske. Lad dem komme ind!

Femte Scene.

Geske. Henrik. Madame Abrahamsens og Madame Sanderus (som Begge kysse paa Geskes Forklæde).

Mad. Abrahamsens. Vi ere hidkomne idag for at aflægge vor underdanige Gratulation og temoignere den Hjertens Glæde og Fornøielse, vi har over Deres Avancement, iligemaade at rekommendere os udi Deres Affektion og Bevaagenhed.

Geske. Tres humble Servitør. Jeg veed ikke, om De vil behage at drikke en Skaal Kaffe?

Mad. Abrahamsens. Vi takker Bormesterinden, vi ere kun dennegang kommen for at gratulere.

Geske. Tres humble Servitør. Men jeg veed nok, De drikker gjerne Kaffe. De vil maaskee lade sig nøde. Vær saa god at sidde ned; Kaffen er ganske færdig. Henrik!

Henrik. Velbaarne Frue!

Geske. Har du kommen Sirupen i Kaffen?

Henrik. Ja, jeg har.

Geske. Vær saa god, I gode Madamer, at tage tiltakke.

Mad. Sanderus. Fru Vormesters er saa god at exkusere os, vi drikker aldrig Kaffe.

Geske. Ei! hvilken Snak er det! Jeg veed nok bedre. De behager at sidde!

Mad. Abrahamsens (sagte). Ak, Masoeur! jeg er færdig at kaste op naar jeg tænker paa den Sirup.

Geske. Henrik, kom hid og skjenk i Kopperne.

Mad. Sanderus. Det er alt nok, Kammerat! Jeg kan kun drikke en halv Koppe.

Henrik. Jeg skulde bede Vormesterinden komme ind et Øieblik til Vormesteren.

Geske. Forlader mig, I gode Fruer, jeg maa gaae bort et Øieblik. De skal strax have den Ære at see mig igjen.

Sjette Scene.

Raadsherrinderne (alene).

Første. Ha ha ha ha ha ha ha ha ha! hvem bliver nu mest fixeret, Søster! enten hun, som vi sidder og beleer i vore Hjerter, eller vi, som maae drikke Kaffe med Sirup udi?

Anden. Tael for Guds Skyld ikke mere om den Sirup, Søster! min Mave sidder mig op i min Hals naar jeg tænker derpaa.

Første. Gav du Agt paa, hvilken Mine hun gjorde, da vi kyssede paa hendes Forklæde? Ha ha ha ha ha, jeg glemmer aldrig saalænge jeg lever det: Tres humble Servitør. Ha ha ha ha ha ha ha!

Anden. Lee ikke saa høit, Søster! jeg er bange, de kan høre det.

Første. Ak, Søster! det er just Konsten at kunne holde sig for Latter. Var det ikke ogsaa en allerkjæreste Hund, hun havde paa Armen? den skjønneste Lænkehund, Nogen vil forlange; jeg er vis paa at den bliver kaldet Joli ovenikjøbet. Ak, Himmel! er det dog ikke sandt, som man siger, at intet Menneske er mere hovmodig end det, som af Skarnet

kommer strax til stor Værdighed? Derfore er Intet farligere end slige hastige Forandringer. En, der er kommen af fornemme Folk og har havt en adelig Optugtelse, blier gjerne den Samme, ja undertiden forfremmes udi Ydmyghed, ligesom den forfremmes udi Høihed. Men de Mennesker, som af Intet voxe saa hastig op, som Champinjoner, i dem har Hofærdighed som sit rette Sæde.

Anden. Hvad mon kan være Aarsag til Saadant? Mig synes, slige Folk burde heller blive ydmyge naar de tænkte paa deres forrige Stand.

Første. Aarsagen dertil maa være denne: De, som ere af fornemme Folk, har Ingen mistænkt at foragte sig og derfor bekymre sig ikke om hvorledes de bliver begegnet. Gemene Folk derimod have Alle mistænkt; de synes hvert Ord, hver Mine sigter hentil at bebreide dem deres forrige Tilstand, og derfor søger at haandhæve deres Værdighed ved Myndighed og Tyranni. Tro mig, hjerte Søster! der er Noget i det at være kommen af godt Folk. Men der kommer Drengen tilbage; det er bedst at tie.

Syvende Scene.
Raadsherrinderne. Henrik.

Henrik. De gode Mardamer lader Dem Tiden ikke falde lang. Hendes Velbaarenhed kommer strax ind igjen. Vormester har foræret hende et nyt Halsbaand til hendes Hund, men det var noget for vidt, hvorfor Skræderen er inde at tage Maal af Hundens Hals; saasnart det er bestilt, kommer hun ind igjen. Men, I gode Mardamer, taer ikke ilde op at jeg beder Dem om Noget: De er vel saa god og tænker paa mig med en liden Diskretion; thi jeg har stor Arbeide og slæber som et Beest her i Huset.

Første Raadsherrinde. Gjerne, Kammerat! der er en Gylden, om Han ikke vil forsmaae.

Henrik. Ak, største Taksigelse! jeg vilde ønske, at jeg kunde tjene Dem igjen. Nu skal De saamæn drikke brav mens Fruen er ude, hun blier saamæn ikke vred derfor, og hvis saa er, skal jeg nok gjøre det godt igjen.

Første Raadsherrinde. Ak, Kammerat! den største Tjeneste, I kan gjøre os, det er ikke at nøde os.

Henrik. Som jeg siger, Velbaarne Mardamer! Fruen taer det min Tro ikke ilde op; De skal saa-

mæn drikke. Maaskee det er ikke sødt nok, saa skal vi faae meer Sirup. Men der kommer Fruen selv.

Ottende Scene.

Begge Raadsherrinderne. Henrik. Bormesterinden.

Bormesterinden. Om Forladelse jeg blev saa længe ude: Fruerne har jo Intet drukket imidlertid. Vi skal min Tro have Kanden tømmet, og siden, naar vi faaer drukket Kaffe, skal De smage vort Øl, det er saa godt, uden at rose det, som nogensteds i Byen.

Mad. Sanderus. Ak, jeg faaer saa hjertelig ondt; Fru Bormesters pardonerer mig at jeg ikke kan blive længer, min Søster bier nok og taer tiltakke.

Mad. Abrahamsens. Nei, det var Synd at jeg skulde forlade min Søster. Vi rekommenderer os i Bormesterindens Affektion.

Geske. I skal saa min Tro have et Glas Brændeviin, saa blier i strax frisk igjen, det fordriver Vinde. Henrik! spring hen efter et Glas Janever, Fruen er ikke vel.

Mad. Sanderus. Nei! exkusere mig, Fru Bormesters, jeg maa gaae.

Niende Scene.

Geske. Henrik. En anden Raadsherrinde. Siden Arianke Grovsmeds.

Raadsherrinden. Underdanige Tjenerinde, Velbaarne Frue! Jeg kommer efter min Skyldighed at aflægge min Lykønskning.

Geske (rækker Raadsherrinden Haanden at kysse, som kysser paa den). Det skal være mig en Fornøielse, om jeg eller Bormester kan være Dem til Tjeneste. Vil Hun ikke sætte sig ned; vær saa god. Hun skal ingen Komplimenter bruge, men bilde sig ind at Hun er hos Hendes Lige.

Raadsherrinden. Jeg takker skyldigst, Velbaarne Frue. (Sætter sig ned.)

Geske. Her var nogle af Hendes Medkolleginder nylig og drak Kaffe med mig; jeg troer nok at her er et Par Kopper tilovers, om Dem behager; det Bedste er ved Bunden. Jeg kan min Tro ikke drikke meer, thi jeg har allerede faaet saameget tillivs, at min Mave staaer som en Tromme.

Raadsherrinden. Jeg siger underdanigst Tak; jeg har nylig drukket Kaffe.

Geske. Efter Behag. Vi fornemme Folk nøder Ingen. Men hør, min kjære Madam, veed Hun ingen Franzaise at rekommendere mig til Frøikenen; jeg vilde at hun skulde lære Fransøsk.

Raadsherrinden. Jo, velbaarne Frue, jeg kjender En, som er meget artig.

Geske. Godt; men det vil jeg hun maa vide forud, at jeg taaler ikke hun kalder mig Madam, som de franske Folk pleier at gjøre. Ikke fordi jeg er storagtig, men jeg har saa mine Betænkende derved.

Raadsherrinden. Nei, det maa ikke være. Men maatte jeg ogsaa ikke have den Naade at kysse paa Frøkenens Hænder.

Geske. Hjertelig gjerne! Henrik! kald paa Frøikenen og sig, at her er en Raadsherrinde, som vil kysse paa hendes Hænder.

Henrik. Jeg troer ikke hun kan komme, thi hun sidder og saaler paa hendes Strømper.

Geske. Hør engang hvorledes den Tølper staaer og taler hen i Taaget. Ha ha ha, han vilde sige: baldyre. (Arianke Grovsmeds, som er en forklædt Mandsperson, kommer ind.)

Arianke. Ak, min leeve Søster Geske! er det sandt, at din Mand er bleven Bormester? Det er mig saa kjært, som En havde givet mig to Mark. Lad nu see, at du ikke blier storagtig, men kjendes ved dine gamle Du-Søstre. (Geske svarer ikke et Ord.) Naar blev din Mand Bormester, Søster? (Geske tier stille igjen.) Du sidder i Tanker, Søster; jeg spør: naar din Mand blev Bormester?

Raadsherrinden. I maa bruge lidt meer Respekt, lille Madam, for Bormesterinden.

Arianke. Nei min Tro bruger jeg ingen Komplimenter med Søster Geske; thi vi har været ligesom eet Liv og Sjæl. Men hvor er fat, Søster! mig synes dog at du er bleven noget storagtig.

Geske. Moerlille! jeg kjender Hende ikke.

Arianke. Saa kjender Vorherre mig da. Naar du har trængt til Penge, saa har du nok kjendt mig. Du kanst ikke vide; min Mand kan blive det Samme som din endnu førend han døer.

(Geske faaer ondt, taer et Hovedvandsæg og lugter til.)

Henrik. Herud, din Smeddekjelling! mener du at du staaer i en Smede og taler?

(Taer hende ved Haanden og leder hende ud.)

Geske. Ak! Madam, det er en Pine at om-

gaaes med disse gemene Folk. Henrik! du skal faae en Ulykke dersom du indlader nogen Borgerkone herefter.

Henrik. Hun var drukken, den So; thi Brændevinen stod hende af Halsen.

Raadsherrinden. Den Hændelse gjør mig hjerteligen ondt; thi jeg er bange, at Bormesterinden har forivret sig; fornemme Folk taaler ikke Meget. Jo høiere man kommer i Stand, jo mere delikat blier Ens Legeme.

Geske. Ja jeg kan sværge Fruen til, at jeg har langt fra ikke den Helsen nu, som jeg havde i min forrige Stand.

Raadsherrinden. Jeg troer det nok; Hendes Velbaarenhed kommer herefter til at medicinere hver Dag, saa har alle andre Bormesterfruer gjort.

Henrik (til Spektatores). Mig synes Mare ogsaa at jeg har ikke den Helbred, siden jeg blev Reutendiener, som tilforn. Jeg har faaet et Sting, aa, aa, ret her i min venstre Side. I leer deraf; men det er min Tro dog Alvor. Jeg er Mafoi bange, inden jeg veed et Ord deraf, at jeg har en Podogra paa Halsen.

Raadsherrinden. Bormesterinden maa ogsaa tage sig an en Doktor aarviis for sit hele Huus, der kan give hende nogle Draaber, som hun altid idetringeste maa lade staae i en Flaske, enten hun vil bruge dem eller ei.

Geske. Ja jeg vil min Tro ogsaa efterleve Hendes Raad. Henrik! du skal siden springe hen til Doktor Hermelin og bede ham, naar han faaer Leilighed, at gjøre sin Opvartning hos mig.

Raadsherrinden. Jeg maa nu tage Afsked, velbaarne Frue! og rekommendere mig i Hendes Affektion.

Geske. Alt rekommenderet, min kjære Fru Raadsherrinde! Hun har kun at tale mig og Mester Herman, jeg siger Bormester von Bremenfeld, frit til; hvad vi kan være Hende og Hendes Kjæreste til Tjeneste skal ikke mankere.

Raadsherrinden (kysser paa Forklædet). Underdanigste Tjenerinde! (Gaaer.)

Geske. Adiøs. (til Henrik) Lad os gaae ind, her vil min Mand give Audiense.

Femte Akt.

Første Scene.

Henrik. To Advokater. Siden en Mand.

Henrik. Hillemæn! nu vil min Ploug gaae, nu er Audientstimen. Nu skal I see, I godt Folk!

om Nogen, der har været i tyve Aar i Tjeneste, kan bedre stikke sig derudi end jeg. Der hører jeg det banker. (Ved Døren) Med hvem vil de gode Mænd tale?

Advokat. Vi vilde gjerne have den Ære at tale med Bormester.

Henrik. Han er endnu ikke opstaaen.,

Advokat. Ikke opstaaen Klokken fire om Eftermiddagen?

Henrik. Jo han er nok opstaaen, men han er gaaen ud.

Advokat. Nu mødte vi jo en Mand nys i Døren, som talede med ham.

Henrik. Han er endelig inde, men han er ikke vel. (Sagte) Disse Karle ere dumme, som Bester, de kan ikke fatte min Mening.

Advokat. (Sagte) Jeg mærker nok, Monfrere! at den Karl vil lade sig smøre; vi maae stikke ham en Gylden i Næven, saa kommer nok Bormesteren strax. (Til Henrik) Hør, Kammerat, vil I ikke forsmaae et Par Gylden at drikke paa vor Sundhed?

Henrik. Nei, I gode Herrer, jeg taer saamæn aldrig mod Gaver.

Advokat. Hvad skal vi da gjøre, Monfrere? Saa maae vi gaae bort til en Andengang.

Henrik (vinker ad dem). Hei, Messiørs! De er saa meget hastige. For Deres Skyld vil jeg tage imod de tvende Gylden, De skulde ellers tænke at jeg var storagtig og vort Huus derudover skulde blive taelt ilde om.

Advokat. See der, Kammerat, er to Gylden, om I ikke vil forsmaae dem; nu er I saa god og skaffer os Audients.

Henrik. Ydmygste Tjener! for Deres Skyld vil jeg gjøre Alt hvad jeg kan. Bormester er endelig frisk nok som en Hest, men dog ei saa vel, at han kan tale med Enhver. Men efterdi det er Dem, Messiørs, saa er det en anden Sag; vilde De behage at bie et Dieblik, Messiørs, saa skal jeg melde Dem an. Men der banker igjen. Hvem vil I tale med, min ærlig Mand?

En Mand (gribende i sin Borelomme). Jeg vilde gjerne have den Ære at tale med Bormester.

Henrik. (Sagte) Den Mand veed at leve, han griber strax i Lommen. (Høit) Ja, min Herre, han er hjemme, nu skal I strax faae ham itale. (Henrik rækker Haanden frem, men den Anden istedenfor Penge tager kun sit Uhrværk op.)

Manden. Jeg seer, Klokken er alt fire.

Henrik. Hvem var det, Monsiør vilde tale med?

Manden. Med Bormester.

Henrik. Han er ikke hjemme, Monsiør.

Manden. I sagde jo nylig at han var hjemme.

Henrik. Kan nok være, Monsiør, men saa har jeg fortaelt mig. (Manden gaaer bort.) (Sagte:) Seer I vel til den Snydere; du skal nok see at Bormester staaer paa Pinde for dig. (Til Advokaterne:) Nu skal jeg strax melde Dem an.

Advokat. See ikkun til den Dreng hvor vel han allerede veed at snoe sig i sin Bestilling. Hold nu gode Miner, Monfrere, vi ere de, som skal gjøre Begyndelsen til at plage denne gode Kandestøber. Vore Kammerater skal fuldføre Historien. Men see, der kommer han.

Anden Scene.

To Advokater. Henrik. Bremenfeld. Siden en Kjelling.

Første Advokat. Vi ønsker af inderste Hjertens Grund Velbaarne Herr Bormester Lykke til denne høie Værdighed udi vor Stad, og haaber, at han i Mildhed, Forsigtighed og Aarvaagenhed ikke skal give Nogen af sine Formænd efter, saasom Hans Velbaarenhed har banet sig Veien til dette høie Embede, ikke ved Rigdom, Slægt eller Venner, men alene ved sine bekjendte store Dyder, Lærdom og Erfarenhed udi Statssager.

Bremenfeld. Tres humble Servitør.

Anden Advokat. Især glæder vi os over at have faaet saadan Øvrighed, der ikke alene har fast guddommelig Forstand —

Bremenfeld. Jeg takker Gud.

Anden Advokat. Men som har Navn for at være venlig mod Alle og gjøre til sin største Fornøielse at høre Folkes Klagemaal og hjælpe dem tilrette; thi jeg kan sige, at jeg var nær daanet af Glæde, da jeg først hørte de Tidender at Valget var falden paa Herr Bormester von Bremen.

Henrik. I skal sige von Bremenfeld, Messiørs.

Anden Advokat. Jeg beder underdanig om Forladelse, jeg vilde sige: Bormester von Bremenfeld. Nu er vi idag hidkommen, først for at aflægge vor underdanige Lykønskning, dernæst at raadføre os med Hans Velbaarenhed udi en Tvistighed, som har rei-

set sig imellem vore Principaler, hvilken Tvistighed vi havde Begge besluttet at lade dømmes udi ved Lands Lov og Ret; men vi har betænkt os siden og, for at undgaae den Tidsspilde og de Omkostninger som fødes af Rettergang, at underkaste os Herr Bormesters Sigelse. Hvorved vi lover at lade det blive.
(Bremenfeld sætter sig ned og lader de Andre staae.)

Første Advokat. Begge vore Principaler ere Naboer; men der er et flydende Vand, som skiller deres Jorde fra hinanden. Nu er hændet sig for 3 Aar siden, at Vandet har løset et stort Stykke Jord fra min Principals Grund og ført det hen til min Kontraparts Agre. Skal han nu beholde det? Hedder det ikke: nemo alterius damno debet locupletari. Her vil jo hans Principal berige sig med min Principals Skade, hvilket strider aperte mod æquitatem naturalem. Er Dette ikke saa, Herr Bormester?

Bremenfeld. Jo, det er jo ubilligt at begjere Saadant; I har Ret, Monsieur.

Anden Advokat. Men Justinianus siger jo udtrykkelig libro secundo Institutionum titulo primo de Alluvione —

Bremenfeld. Hvad Pokker bryder mig hvad Justinianus eller Alexander Magnus siger, som levede maaskee nogle tusinde Aar førend Hamborg blev bygt? hvor kan de dømme i Sager, som ikke var til i deres Tid?

Anden Advokat. Jeg haaber dog ikke at Eders Velbaarenhed forkaster de Love, som hele Tydskland har underkastet sig.

Bremenfeld. Det var ikke saa jeg meente, I forstod mig ikke ret, jeg vilde kun sige — (Han hoster imellem.) Vær saa god at sige videre frem eders Paastand.

Anden Advokat. Saadanne er Justiniani Ord: quod per alluvionem agro tuo flumen adjecit, jure gentium tibi adquiritur.

Bremenfeld. Herr Advokat! I taler saa forbandet hastig, siig mig det meer tydelig. (Advokaten repeterer det Samme langsomt.) Ei, Monsieur, I har en forbandet gal Udtale i det latinske Sprog, tael jer Moersmaal, det kommer I bedre af med; jeg siger det ikke derfor, at jeg er en Hader af Latin; thi jeg sidder undertiden hele Timer og taler Latin med min Tjener. Er det ikke sandt, Henrik?

Henrik. Det er forunderligt at høre Herren tale Latin; thi jeg kan sværge paa, at Taarene staaer

mig i Dinene naar jeg tænker derpaa. Det er ligesom I hører Ærter koge i en Gryde, saa hastig løbe Ordene ham ud af Munden. Fanden kan ikke begribe hvordan et Menneske kan tale saa expedit. Men hvad gjør ikke den lange Øvelse?

Anden Advokat. Justiniani Ord, Velbaarne Herr Vormester! er saaledes: Hvad som en Flod river fra en Andens Ager og kaster til din, det bliver dit.

Bremenfeld. Ja Justinianus har saa vidt Ret, thi det var en brav Mand. Jeg har altfor stor Respekt for ham, at jeg skulde underkjende hans Domme.

Første Advokat. Men, Herr Vormester, min Kontrapart læser Loven, ligesom Fanden læser Bibelen. Han glemmer det, som følger strax paa: per alluvionem autem videtur id adjici, quod ita paulatim adjicitur, ut intelligi non possit, quantum quoquo temporis momento adjicitur.

Bremenfeld. Messieurs! om Forladelse, jeg maa op paa Raadhuset, nu slog Klokken halvgaaen fem. Henrik! see du til, at du kanst forlige Sagen med dem i Gangen.

Første Advokat. Ak! Herr Vormester, siig os da med eet Ord Hans Mening.

Bremenfeld. Messieurs! I har Ret begge to, hver paa sin Maade.

Anden Advokat. Hvorledes kan vi have Ret begge to? Jeg mener, at naar jeg har Ret, saa har min Kontrapart Uret. Justiniani Lov er udtrykkelig for mig.

Bremenfeld. Forlader mig, jeg maa strax op paa Raadhuset.

Første Advokat (holdende paa Vormesteren). Jeg har jo beviset, at Justiniani Ord er for mig.

Bremenfeld. Ja det er sandt, Justinianus er for jer Begge, hvorfor Djævelen forliger I da ikke Sagen? I kjender ikke Justinianus saa vel, som jeg; naar han hænger Kaaben paa begge Sider, saa er det ligesaameget, som han vilde sige disse Ord: Gaaer hen, I Skabhalse, og forliger Sagen.

Anden Advokat. Herr Vormester! for at begribe Lovgiverens Mening ret, maa man jo konferere een Artikel med en Anden; staaer der ikke i næstfølgende Paragrapho: quod si vis fluminis de tuo prædio —

Bremenfeld. Ei slipper mig, I Tingstude! I hører jo at jeg skal paa Raadhuset.

Første Advokat. Ei, Herr Bormester! et Øieblik! lad os nu høre hvad Hugo Grotius siger.

Bremenfeld. Jeg gier baade Jer og Hugo Grotius Døden og Djævelen; hvad har jeg med Hugo Grotius at bestille? han var en Armenianer, hvad kommer os de Love ved, som Folk gjør Fandenivold hen i Armenien. Henrik! driv dem strax paa Dør. (De gaae ud. Henrik klamres udi Gangen og kommer ind paa sit Hoved, efterfulgt af en Kjelling, som maa være en forklædt Mandsperson)

Kjellingen (taer Bormesteren for Brystet, raabende:) Ak! er det Øvrighed, som gier saadanne forbandede Love ud, at en Mand maa have to Koner? mener I vel, at Guds Straf er ikke over Jer!

Bremenfeld. Er du gal Kjelling, hvem Pokker har tænkt paa Saadant?

Kjellingen. Hei, hei, hei, jeg skal ikke gaae bort, før jeg seer dit Hjerteblod.

Bremenfeld. A— hjælp. Henrik! Peiter! (Peiter kommer ind og trækker Kjellingen ud. Henrik, som var løbet i Skjul, hjælper endelig til med)

Tredie Scene.

Bremenfeld. Henrik. Siden to Borgere og en Lakei.

Bremenfeld. Henrik! du skal faae en Ulykke om du indlader Kjellinger eller Advokater oftere, thi hver af dem dræber mig paa sin Maade. Dersom der kommer Andre, og vil tale med mig, skal du sige dem at de maa tage sige vare for ikke at tale Latin, saasom jeg for en vis Aarsag har forsvoret det.

Henrik. Jeg har ogsaa forsvoret det for samme Aarsag.

Bremenfeld. Du kanst sige at jeg taler ikke uden Græsk. (Der bankes igjen. Henrik gaaer til Døren og kommer ind med en stor Pakke Papir.)

Henrik. Her er en Hob Papir fra Syndikus, som Bormesteren skulde gjennemsee og give sine Betænkende over. (Bormesteren sætter sig ved et Bord og rager i Papirerne.)

Bremenfeld. Det er ikke saa let at være Bormester, som jeg tænkte, Henrik! Jeg har faaet her nogle Sager at igjennemsee, som Fanden selv ikke kan hitte Rede udi. (Begynder at skrive, reiser sig op og tørrer Sveden af sig, sætter sig ned igjen og stryger ud hvad han har skrevet tilforn.) Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Hvad er det for Allarm, du gjør? kan du ikke staae stille?

Henrik. Jeg rører mig ikke af Steden, Herr Bormester.

Bremenfeld (reiser sig op igjen, tørrer Sveden af sig som tilforn og kaster sin Paryk paa Gulvet, paadet han desbedre kan meditere med blot Hoved. Spadserer over Parykken og spænder den tilside, sætter sig ned at skrive igjen). Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Du skal faae en Ulykke, staaer du ikke stille! det er den Andengang, du har forstyrret mine Koncepter.

Henrik. Jeg gjorde min Tro ikke Andet end jeg stak min Skjorte ind og maalede paa mine Been hvormeget min Liberikjole var for lang.

Bremenfeld (reiser sig op igjen og banker paa sin Hjerne med Haanden for at faae Koncepter). Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Gak ud og sig til de Kjellinger, som raaber paa Gaden med Østers, at de maae ikke raabe i denne Gade, hvor jeg boer, thi det forstyrrer mig i mine politiske Forretninger.

Henrik (raaber ved Døren disse Ord tre Gange:) Hør I Østerskjellinger! I Karnalier! I Karonier! I uforskammede Tasker! I Ægtemændshorer! er der ingen Skam i Jer, at I tør raabe saadan udi Bormesterens Gade og forstyrre ham i hans Forretninger?

Bremenfeld. Henrik?

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Hold op igjen, dit Beest!

Henrik. Det gjør og ingen Gode, at jeg raaber mere; thi Byen er fuld af saadanne Folk, saasnart Een er gaaen forbi, kommer en Anden strax isteden; thi dersom —

Bremenfeld. Ingen Snak meer, staa stille og hold Munden. (Sætter sig ned og stryger ud, hvad han har skrevet, igjen, skriver paany, reiser sig op og stamper af Vrede paa Gulvet.) Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Jeg var tilfreds, det Bormesterskab var Fandenivold. Vil du være Bormester i min Sted?

Henrik. Skam, der gjør! (sagte) Og ligesaa faae den, der det begjærer.

Bremenfeld (vil sætte sig ned at skrive igjen, men sætter sig i Tanker feil og falder paa Gulvet). Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Bremenfeld. Jeg ligger paa Gulvet.

Henrik. Jeg seer det nok.

Bremenfeld. Hid og hjælp mig op igjen.

Henrik. Bormester har jo sagt, at jeg ikke maa røre mig af Stedet.

Bremenfeld. Det er en forbandet Dreng. (Reiser sig selv op igjen.) Banker der ikke paa Døren?

Henrik. Jo! — Hvem vil I tale med?

En Borger. Jeg er Oldermand for Hattemagerne, jeg har Noget at klage for Bormester.

Henrik. Her er Oldermanden for Hattemagerne med nogle Besværinger.

Bremenfeld. Ei! jeg kan ikke have mere end een Ting i Hovedet paa eengang; spørg ham hvad det er.

Borgeren. Det er for vidtløftigt. Jeg maa tale med Bormester selv; det kan være gjort paa en Time; thi mine Klagemaal bestaaer kun i tyve Punkter.

Henrik. Han siger han maa tale med Bormester selv; thi hans Punkter bestaaer kun i tyve Klagemaal.

Bremenfeld. Ak! Gud bedre mig arme Mand! jeg er ganske forlumlet i mit Hoved allerede. Lad ham komme ind.

Borgeren. Ak, Herr Bormester, jeg fattig Mand har lidt stor Uret, som Bormester nu strax skal begribe, naar han faaer det at høre.

Bremenfeld. I maa forfatte det skriftligt.

Borgeren. Her har jeg forfattet det paa fire Ark.

Bremenfeld. Henrik! der banker igjen.

Henrik. Hvem vil I tale med?

En anden Borger. Jeg har Noget at klage for Bormester mod Oldermanden for Hattemagerne.

Bremenfeld. Hvem var det, Henrik!

Henrik. Det er denne Mands Kontrapart.

Bremenfeld. Lad ham flye dig sit Indgivende. Bliver kun begge I gode Mænd i Forstuen saalænge. Henrik!

Henrik. Ja, Herre!

Bremenfeld. Kan du ikke hjælpe mig noget tilrette? jeg veed ikke hvilket jeg skal gjøre først. Læs op for mig Hattemagerens Paastand.

Henrik (læser op). Velbaarne, høilærde, strenge, faste Herr Borgemester! Af denne herlige Byes lovlige Borgerskabs anselige Laug, fremstiller sig, som en Førstegrøde, jeg underskrevne N. N., uværdig Oldermand for det anselige Hattemagerlaug, og næst forhen aflagt saa ærbødig som kjærlig Gratulation over at see en saa værdig og høi opliust Mand ophøiet til en saa høi Høihed, andrager i dybeste Ydmyghed en af de største, farligste og vederstyggeligste Misbruge, som de vanartige Tider, og mere vanartige Mennesker, have ført i Brug her i denne Stad, i

Haab, at Eders Herlighed derpaa vil raade Bod. Sagen er denne, at Kræmmerne her i Staden bær aldeles ingen Frygt eller Undseelse for offentlig at sælge og falholde hele Stykker af et Slags Klæde, som de lade væve af Kastor, ja falde og til den gruelige Dumdristighed, at de deraf lade væve Strømper, da det dog er bekjendt, at Bæverhaar hører alene vor Profession til, hvorudover vi arme Hattemagere ikke med Penge kan opveie de til vor Nærings Fortsættelse behøvende Haar, saa godt Folk derover kommer i saadan Vane, at Faa nu mere vil give 10 à 20 Rigsdaler for en Hat, vores Handværk til ubodelig Skade paa Reputation og Indkomme. Naar det nu maatte behage min Herr Vormester at overveie efterfølgende 24 vigtige Aarsager og Raisons, hvorefter vi Hattemagere formodentlig formene os alene at være berettigede til Arbeide af Kastor, nemlig: 1) at det af Alders Tid har været en almindelig Skik og Landsbrug, ei alene her men over hele Verden, at bære Kastorhatte, som med mangfoldige Citationer af Historien, som og lovlig derover førte Thingsvidner, kan bevises: 1. Af Historien —

Bremenfeld. Spring over Historien.

Henrik. 2. Af Things-Vidner, at Adrian Nielsen, gammel 79 Aar, kan erindre sig, sin Faders Oldefader har sagt —

Bremenfeld. Spring ogsaa over hvad han har sagt.

Henrik. 2) At det er en unaadelig Overdaadighed, at bruge saa kostbare Haar til Strømper og Klæder, som strider imod al god Orden og Skik, besynderlig siden der hidføres saamange kostbare fine Klæder fra Engeland, Frankerig og Holland, at man vel derved kunde lade sig nøie, uden at falde en ærlig Mand i sin Næring —

Bremenfeld Nok nok, Henrik! Jeg begriber, at Oldermanden har Ret.

Henrik. Men jeg har hørt, at en Øvrighed altid maa høre begge Parterne førend han fælder Dom; skal jeg derfor ikke ogsaa læse Kontrapartens Svar?

Bremenfeld. Ja nok. (gier ham Kontrapartens Besværing.)

Henrik (læser). Høibaarne Excellents, Høioplyste og høistpolitiske Herr Borgemester! Saa høit som Eders Forstand stiger over Andres, saa høit gaaer min Glæde over Andres nu jeg har hørt, at I er bleven Vormester; men det, jeg kommer for, er for

Hattemagerne gjør mig Fortræd, og vil ikke, jeg maa sælge Stoffe og Strømper af Kastor. Jeg forstaaer nok hvad de vil; de vil have Handelen paa Kastor alene, og at man skal ikke bruge Kastor til Andet end til Hatte; men de forstaaer det intet. Det er taabeligt at bære en Kastorshat; den gaaer man med under Armen, den hverken varmer eller nytter, og en Straahat var af samme Nytte. Kastorstrømper og Klæder derimod er baade varme og bløde, og havde Herr Bormester kun forsøgt det, som med Tiden kan skee, skulde I bekjende det selv.

Bremenfeld. Hold op, det er nok, Denne har jo Ret ogsaa.

Henrik. Men jeg veed jo, at de kan ikke have Ret Begge.

Bremenfeld. Hvem har da Ret?

Henrik. Det maa Vorherre og Borgemester vide.

Bremenfeld (reiser sig op og spadserer). Dette er noget forbandet Tøi. Henrik! kan dit dumme Beest ikke sige mig hvem der har Ret? Hvorfor skal jeg give din Hund Kost og Løn? (Derpaa følger Allarm i Gangen.) Hvad er der for Allarm i Gangen?

Henrik. De to Borgere er i Haar sammen.

Bremenfeld. Gak ud og bed dem have Respekt for Bormesterens Huus.

Henrik. Det er bedst, Herre, de slaaes, saa maaskee de blier dessnarere gode Venner igjen. Hillemæn! jeg troer, de vil bryde ind; hør, hvor de trommer paa Døren. (Bremenfeld kryber under Bordet og skjuler sig.) Hvem banker?

En Lakai. Jeg er fra en fremmed Resident; min Herre har Noget at tale med Bormester, som er vigtigt.

Henrik. Hvor Pokker blev der af Bormester? Mon Fanden tog Bormesteren? Herr Bormester!

Bremenfeld (under Bordet, ganske sagte). Henrik, hvem var det?

Henrik. En fremmed Præsident vil tale med Herren.

Bremenfeld. Bed ham komme igjen om en halv Time, og siig at der er to Hattemagere hos mig, som jeg maa expedere. Henrik! bed ogsaa Borgerne gaae bort til imorgen. Ak! Gud bedre mig arme Mand! jeg er saa fortumlet i mit Hoved, at jeg veed ikke selv hvad jeg siger eller gjør. Kan du ikke hjælpe mig noget tilrette, Henrik?

Henrik. Jeg veed ikke bedre Raad for Herr Bormester end at han hænger sig op.

Bremenfeld. Gak ud og hent mig den „politiske Stokfisk", som ligger paa Dagligstuebordet, det er en tydsk Bog i hvidt Bind; maaskee jeg kan finde derudi hvorledes jeg skal tage imod fremmede Præsidenter.

Henrik. Vil Bormester have Sennep og Smør dertil?

Bremenfeld. Nei, det er en Bog i hvidt Bind. (Medens Henrik er ude, gaaer Bormesteren og river i Tanker Hattemagerens Dokument istykker.)

Henrik. Her er Bogen. Men hvad er det, Herren river istykker? det er min Tro Oldermandens Klagemaal.

Bremenfeld. Ak! jeg gjorde det i Tanker. (Tager Bogen og kaster mod Gulvet.) Jeg troer, Henrik! det er bedst, at jeg hænger mig, efter dit Raad. (Der bankes)

Henrik. Hei saa! nu banker det igjen. (Gaaer ud, kommer ind igjen grædende.) Ak! Herr Bormester! hjælp, Herr Bormester!

Bremenfeld. Hvad er paa Færde?

Henrik. Der er et heelt Regiment Matroser udenfor Døren, som raaber: faaer vi ikke Ret, da skal vi slaae alle Bormesters Vinduer ind. En af dem slog mig med en Steen udi Ryggen: au-au-au.

Bremenfeld (kryber under Bordet igjen). Henrik! bed Fru Bormesters komme ud at holde Styr paa dem, maaskee de har Respekt for Fruentimmeret.

Henrik. Jo, jo, I skal nok see, at Baadsmænd har Respekt for Fruentimmeret; kommer hun ud, saa maaskee de taer hende med Vold, og det Sidste bliver da værre end det Første.

Bremenfeld. Ei! det er jo en gammel Kone.

Henrik. Matroser ere ikke saa delikate, jeg vovede ikke min Kone paa det samme. Der banker det igjen; skal jeg lukke op?

Bremenfeld. Nei, jeg er bange, det er Baadsfolket. Ah! gid jeg var i Graven. Henrik, spring hen til Døren at høre hvo det er.

Henrik. See her! De gaae min Tro lige ind; det er to Raadsherrer.

Fjerde Scene.

Herman. Henrik. Abrahams. Sanderus.

Abrahams. Er Bormester ikke hjemme?

Henrik. Jo han sidder vist under Bordet.

Sanderus. Hvad! sidder Han under Bordet, Herr Bormester?

Bremenfeld. Ah! I gode Herrer! jeg har

jo aldrig søgt om at blive Bormester; hvorfor har I bragt mig i denne Ulykke?

Abrahams. Han har jo eengang taget derimod; kom kun frem, Herr Bormester; vi ere hidkomne for at forestille Ham den store Feil, han har begaaet imod den fremmede Minister, som han saa haanlig har viset bort, hvorover Staden kan komme i Fortræd: Vi tænkte, Herr Bormester bedre forstod Jus publicum og Ceremonialier.

Bremenfeld. Ah! I gode Herrer! I kan jo sætte mig af, saa blier jeg reddet fra denne Byrde, som jeg er for svag til at bære, og den fremmede Minister faaer Satisfaktion tillige.

Sanderus. Det være langt fra, Herr Bormester, at vi skulde sætte ham af; han maa følge os strax til Raadhuset, for at overlægge med Syndiko hvorledes denne Forseelse kan godtgjøres.

Bremenfeld. Jeg gaaer ikke til Raadhuset, om man trækkede mig end efter Haaret; jeg vil ikke være Bormester, jeg har og ikke søgt om at være det; I maae heller tage Livet af mig; jeg er Kandestøber med Gud og Æren, jeg vil og døe Kandestøber.

Sanderus. Vil I da fixere det hele Raad? Hør, Monfrere! tog han ikke mod Bormesterskabet?

Abrahams. Jovist, det er jo Noget, som vi allerede har rapporteret.

Sanderus. Vi skal nok faae Raad dertil; det hele Senat laer sig ikke saaledes prostituere. (De gaae.)

Femte Scene.

Herman von Bremenfeld. Henrik.

Herman. Henrik!

Henrik. Herr Bormester!

Herman. Hvad mener du vel, disse Raadsherrer vil gjøre ved mig?

Henrik. Jeg veed det ikke, Herre, de vare meget vrede, det saae jeg nok; mig undredes at de turde bruge saadan en viis Mund i Bormesters Stue; havde jeg været Bormester, jeg havde min Tro paa en god Maade sagt dem: Holder jer Snude til, I Skabhalse, I skal stikke Fingeren paa Gulvet og lugte hvad Huus I er udi.

Herman. Gid du var Bormester, Henrik! gid du var Bormester! ah! ah! ah!

Henrik. Om jeg maatte falde ind udi Herrens Forretninger, saa vilde jeg ydmygst bede om een

Ting; nemlig: at jeg maatte kalde mig von Henrik herefter.

Herman. Ei, din uforskammede Knegt! er det nu Tid at komme med saadan Snak? nu du seer, at jeg er omspændt med lutter Ulykker og fortrædelige Forretninger.

Henrik. Jeg gjør det Parol ikke af nogen Ærgjerrighed, men alene for at have nogen Respekt i Huset af mine Medtjenere, besynderlig af Anneke, som —

Herman. Hvis du ikke holder din Mund, skal jeg træde dit Halsbeen istykker. — Henrik!

Henrik. Herr Vormester!

Herman. Kan du ikke hjælpe mig Noget tilrette, din dumme Hund? See der! gjør mine Sager klar for mig eller du skal faae en Ulykke.

Henrik. Det er dog underligt, at Herren vil begjere Saadant af mig; han, som er saadan klog Mand og alene for sin Viisdom er bleven udvalgt til dette høie Embede.

Herman. Vil du fixere mig ovenikjøbet?
(Taer Stolen og vil slaae ham med. Henrik løber ud.)

Sjette Scene.

Herman von Bremenfeld (alene. Sætter sig ned med Hænderne under Kinden og grunder længe. Springer op af Alteration) Bankede det ikke? (Gaaer sagte hen til Døren, men seer Ingen. Sætter sig ned at grunde igjen, falder i Graad og tørrer Øinene med Papirerne, af Alteration igjen springer op, som udi Raferi.) En heel Byldt Forestillinger af Syndikus! Hattemagernes Oldermand; Oldermandens Kontrapart; Klagemaal i tyve Punkter! Oprør af Matroser! fremmed Præsident! Tiltale af Raadet! Trudsler! Mon her intet Reeb er ved Haanden? Jo jeg troer vist at der er eet bag Kakkelovnen. (Taer Rebet og laver det til.) Det er spaaet mig, at jeg ved mine politiske Studia skal ophøies. Den Spaadom blier sand, om Rebet ellers vil holde. Lad saa Raadet komme med alle deres Trudsler, jeg blæser ad dem naar jeg er død. Een Ting vilde jeg dog ønske, nemlig at see Autor til den „politiske Stokfisk" hænge ved Siden af mig med sexten „Statskabinetter" og „politiske Raktisker" om Halsen. (Taer Bogen af Bordet og river den istykker.) Du Kanaille skal aldrig forføre nogen ærlig Kandestøber meer! saa! det er dog en liden Trøst før jeg døer. Nu maa jeg lede efter en Krog at hænge mig paa. Det blier besynderlig mærkværdigt at sige efter min Død: Hvilken Vormester i Hamborg var meer aar-

vaagen end Herman von Bremenfeld, der udi sit hele Bormesterskab ikke sov et Dieblik.

Syvende Scene.

Herman. Antonius.

Antonius. Hei! hei! hvad Pokker bestiller I?

Herman. Jeg har ikke isinde at bestille Noget; men for at uudgaae Bestilling, vil jeg hænge mig. Vil I gjore Kompagni med, skal det være mig en Fornoielse.

Antonius. Nei min Tro vil jeg ikke; men hvad bringer Jer til saadant fortvivlet Forsæt?

Herman. Hor, Antoni, det gjør ingen Gode at I taler derom; jeg skal hænges, skeer det ikke idag, saa skeer det imorgen; jeg vil kun bede, før jeg døer, at I formelder min Respekt til Fru Bormesters og Frøikenen, og befaler dem at gjøre mig saadan Gravskrift:

Stat stille Vandringsmand!
Her hænger Bormester von
Bremenfeld.
Som i sit hele
Bormesterskabs Tid intet
Minut sov.
Gak du bort og gjør ligesaa.

I veed maaskee ikke, kjære Antoni, at jeg er bleven Bormester, at jeg har faaet et Embede, hvorudi jeg veed ikke hvad Hvidt eller Sort er, og hvortil jeg finder mig ganske udygtig; thi jeg har mærket af adskillige Fortrædeligheder, som allerede har mødt mig, at det er stor Forskjel paa at være Øvrighed og at raisonnere om Øvrighed.

Antonius. Ha ha ha ha hā ha!

Herman. Belee mig ikke, Antoni! I har Synd deraf.

Antonius. Ha ha ha! nu mærker jeg hvor det hænger sammen; jeg var nylig paa et Vertshuus, hvor jeg hørte Folk sprække af Latter over en Komedie, som man havde spillet Herman von Bremen, idet at nogle unge Mennesker havde bildet ham ind at han var bleven Bormester, for at see hvorledes han kunde skikke sig derudi; det gjorde mig hjertelig ondt, da jeg hørte Saadant; gik derfor strax hid for at advare Jer derom.

Herman. Ak! er jeg da ikke Bormester?

Antonius. Nei, det er puur opspunden Toi, for at vænne Jer af med jer Galskab at raisonnere over høie Ting, som I ikke forstaaer.

Herman. Ah! er det ei heller sandt om den fremmede Præsident?

Antonius. Nei, visstikke.

Herman. Ei heller om Hattemagernes Oldermand?

Antonius. Det er Altsammen opspundet.

Herman. Ei heller om Matroserne?

Antonius. Nei, nei.

Herman. Gid Fanden hænge sig da! Geske! Engelke! Peiter! Henrik! herud Allesammen.

Ottende Scene.

Herman. Antonius. Geske. Engelke. Peiter. Henrik.

Herman. Min hjerte Kone! gaa hen til dit Arbeid igjen; vor Bormesterskab er alt tilende.

Geske. Tilende?

Herman. Ja, ja, det er tilende; nogle Skalke har rottet sig sammen for at fixere os.

Geske. Fixere os! da skal de faae en Ulykke, som har fixeret os, og du med. (Hun giver ham Ørefigen. — Herman prygler hende dygtig.) Ah! min hjerte Mand! slaa mig ikke meer, ah! min hjerte Mand! hold op!

Herman. Du skal vide, Kone, at jeg er ikke Politikus længer og derfor ikke tæller meer til tyve naar jeg faaer Ørefigen. Jeg agter at føre et andet Levnet herefter, kaste mine Bøger paa Ilden og tage alene vare paa mit Handværk herefter. Jeg varer ogsaa ad eengang for alle, at dersom jeg seer Nogen af Jer læser i en politisk Bog eller bringer nogen i mit Huus, da skal det bekomme dem ilde.

Henrik. Jeg for min Part har ingen Fare derfor, Herr Bormester, thi jeg kan hverken læse eller skrive.

Herman. Lad kun den første Stavelse være ude og kald mig slet og ret Mester, som tilforn; thi jeg er Kandestøber og vil døe Kandestøber. Hør, Monsieur Antoni! Jeg veed, at I har havt Godhed for min Datter. Mine forrige Kapricer har hindret jeres Kjærlighed. Nu har I baade hendes Faders og Moders Samtykke, saa at, hvis I er ved samme Sind og Forsæt, er al Hinder ophævet.

Antonius. Ja jeg blier ved mit Forsæt, og beder at hun maa blive min Hustru.

Herman. Gier du dit Samtykke dertil ogsaa, Geske?

Henrik. Ah! det er ikke at spørge om, Fru Bormesters har altid været for det Parti.

Geske. Hold Munden, din Gjek; jeg kan nok svare selv. Jeg har, min hjerte Mand! givet mit Samtykke dertil for tre Aar siden.

Herman. Jeg vil ikke spørge dig, Engelke! jeg veed, du er saa forlibt i ham, som en Rotte i en Ost; er det ikke sandt?

Henrik. Svar, Frøiken!

Herman. Vidste jeg, at du gav disse Titler af Malice, skulde det bekomme dig ilde.

Henrik. Nei min Tro gjør jeg ikke, Mester; men man kan ikke saa hastig komme af Vanen igjen.

Herman. Gier I To da hinanden Hænder! Saa! Nu er det godt, imorgen skal vi holde Bryllup. — Henrik!

Henrik. Herr Bormester! Om Forladelse, ja Mester!

Herman. Du skal brænde mig op alle mine politiske Bøger; thi jeg kan ikke see det for mine Øine meer, som har bragt mig i slige Griller.

Vi Øvrighed med Munden slaae,
Kan dog selv Intet gjøre;
Eet er: et Søkort at forstaae,
Et andet: Skib at føre;
Af en politisk Bog man kan
Vel lære raisonnere;
Men til at forestaae et Land
Udfordres Andet mere.
Af hvad, som mig idag er sked,
Hver Handværksmand kan lære,
At den, der retter Øvrighed,
Just selv den ei kan være;
Thi naar en Kandestøber til
Bormesters Embed løber,
Er, som naar Statsmand blive vil
I Hast en Kandestøber.

